

Poštovane kolege poslanici, počinjemo sa radom.

Otvaram Dvanaestu sjednicu Prvog redovnog proljećnjeg zasijedanja u 2017. godini Skupštine Crne Gore 26. saziva.

Podsjećam da sam sazvao Skupštinu na ovu sjednicu i dnevni red predložio saglasno Poslovniku Skupštine i dogovoru u Kolegijumu predsjednika Skupštine.

Prije prelaska na utvrđivanje dnevnog reda treba da usvojimo zapisnik sa Osme posebne sjednice Prvog redovnog proljećnjeg zasijedanja u 2017. godini.

Da li neko od poslanika ima primjedbi na ovaj zapisnik? Nema.

Saglasno Poslovniku Skupštine konstatujem da je usvojen zapisnik sa Osme posebne sjednice Prvog redovnog proljećnjeg zasijedanja u 2017. godini.

Prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda.

Predlog dnevnog reda imate u sazivu. Da bismo utvrdili dnevni red, dozvolite da vas obavijestim o predlozima za izmjenu predloženog dnevnog reda.

Poslanice Marta Šćepanović i Jovanka Laličić predložile su da se iz dnevnog reda izostavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o upravnom sporu, a na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni Zakona o regularizaciji neformalnih objekata.

Prelazimo na obrazloženje i izjašnjavanje o predlozima za izmjenu predloženog dnevnog reda.

Predlozi poslanica Marte Šćepanović i Jovanke Laličić.

Da li jedna od poslanica želi da obrazloži predloge? Ne želi.

Stavljam na glasanje predlog poslanica Marte Šćepanović i Jovanke Laličić da se iz dnevnog reda izostavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o upravnom sporu. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik - svi su glasali za, pa konstatujem da je Skupština prihvatila predlog.

Stavljam na glasanje predlog poslanica Marte Šćepanović i Jovanke Laličić da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni Zakona o regularizaciji neformalnih objekata.

Otvaram glasanje. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik - svi su glasali za, pa konstatujem da je Skupština prihvatila predlog.

Stavljam sada na glasanje predlog dnevnog reda u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik - svi su glasali za.

Objavljujem da je za sjednicu usvojen predloženi dnevni red iz saziva sa prihvaćenim predlozima za izmjenu dnevnog reda.

Pozivam službu Skupštine da poslanicima dostavi prečišćeni dnevni red, a mi po dogovoru prelazimo na tačku Izbor i imenovanje.

U okviru ove tačke imamo predloge odluka Administrativnog odbora koji se tiču promjena u sastavu odbora Skupštine, i to:

- Predlog odluke o razrješenju i izboru jednog člana Ustavnog odbora;
- Predlog odluke o razrješenju i izboru jednog člana Zakonodavnog odbora;
- Predlog odluke o razrješenju i izboru jednog člana Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu;
- Predlog odluke o razrješenju i izboru dva člana Odbora za evropske integracije;
- Predlog odluke o razrješenju i izboru jednog člana Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje;
- Predlog odluke o razrješenju jedne članice i izboru predsjednika jedne članice Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Izvjestilac Administrativnog odbora je Luidž Škrelja, predsjednik Odbora.

Otvaram pretres.

Da li predsjednik Administrativnog odbora želi riječ? Ne želi.

Da li neko drugi želi riječ? Ne želi.

Onda konstatujem da je pretres završen i prelazimo na izjašnjavanje. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Razrješenje i izbor jednog člana Ustavnog odbora.

Administrativni odbor predložio je da se dužnosti članice Ustavnog odbora razriješi Branka Tanasijević, a za člana odbora izabere Danijel Živković.

Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik - svi su glasali za, pa objavljujem da je Predlog odluke usvojen.

Razrješenje i izbor jednog člana Zakonodavnog odbora.

Administrativni odbor predložio je da se dužnosti člana Zakonodavnog odbora razriješi Predrag Sekulić, a za člana Odbora izabere Danijel Živković.

Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik - svi su glasali za, pa objavljujem da je Predlog odluke usvojen.

Razrješenje i izbor jednog člana Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Administrativni odbor predložio je da se dužnosti člana Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu razriješi Bogdan Fatić, a za člana Odbora izabere Danijel Živković.

Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik - svi su glasali za. Objavljujem da je Predlog odluke usvojen.

Prelazimo na razrješenje i izbor dva člana Odbora za evropske integracije.

Administrativni odbor je predložio da se dužnosti članova Odbora za evropske integracije razriješe Sanja Vlahović i Andrija Nikolić, a za članove Odbora izaberu Petar Ivanović i Nikola Rakočević.

Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik - svi su glasali za. Objavljujem da je Predlog odluke usvojen.

Prelazimo na razrješenje i izbor jednog člana Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Administrativni odbor predložio je da se dužnosti članice Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje razriješi Sanja Vlahović, a za člana Odbora izabere Bogdan Fatić.

Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik - 40 za, niko nije bio protiv, jedan uzdržan. Objavljujem da je Predlog odluke usvojen.

Prelazimo na razrješenje jedne članice i izbor predsjednika i jedne članice Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Administrativni odbor predložio je da se dužnosti članice Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport razriješi Sanja Vlahović, za predsjednika Odbora izabere Radule Novović, a za članicu Odbora izabere Branka Tanasijević.

Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik - svi su glasali za. Objavljujem da je Predlog odluke usvojen.

Kolege poslanici, dajem pauzu kako bi odbori nastavili svoje aktivnosti koje su imali i prije početka sjednice. Bićete obaviješteni, nadam se da ćemo za sat, sat i trideset biti u prilici da nastavimo sjednicu.

/Pauza/

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (10.07.17 14:45:29)

Poštovane kolegice i kolege, poštovani ministri, nastavljamo s radom i sa već utvrđenim dnevnim redom. Imamo Predlog zakona o izmjenama Zakona o poreskoj administraciji. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Darko Radunović, ministar finansija i Novo Radović, generalni direktor Direktorata za poreski i carinski sistem.

Pošto smo obaviješteni da ministar Radunović nije u mogućnosti da prisustvuje sjednici zbog službenih obaveza, zakon će obrazlagati drugi ovlašćeni predstavnik predlagača. Izvjestioci odbora su Andrija Popović, Zakonodavnog odbora i Petar Smolović, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Izvolite.

NOVO RADOVIĆ (10.07.17 14:48:31)

Uvaženi predsjedniče, poštovani poslanice, poštovani poslanici,

Razlog za izmjenu ovog zakona je, u prvom redu, u tome što je neophodno izvršiti usklađivanje pojedinih instituta iz ovog zakona sa novim Zakonom o upravnom postupku koji je stupio na snagu 1. jula ove godine. S tim u vezi, ovim zakonom se predlaže eliminisanje ili izmjena nekih postojećih instituta koji odstupaju od novog Zakona o upravnom postupku, kao i brisanje pojedinih odredbi zakona koje su već propisane ZUP-om. To je suština izmjena ovog zakona. Pored toga, ovim zakonom je predloženo detaljnije definisanje sistema sekundarne poreske obaveze koja nastaje kada je neko lice odgovorno za poresku obavezu drugog obveznika. To su obično situacije ovako kako se i predlaže samim zakonom kada zakonski zastupnik propusti da ispuni poresku obavezu za poreskog obveznika. To može da bude lice koje je izvršilo utaju poreza ili pomaganje ili prikrivanje utaje poreza. To u određenim slučajevima može biti lice odgovorno za sačinjavanje finansijskih iskaza, lice kojem je prenijeta imovina bez naknade ili protivusluge po cijeni nižoj od tržište, odgovorno lice poreskog obveznika koje ostvareni prihod u gotovini ne uplaćuje na propisani račun i time onemogućuje izmirivanje poreske obaveze, lice koje stiče dio privrednog društva poreskog obveznika koje predstavlja privrednu cjelinu za iznos poreza koji pripada tom društvu.

To su suštinske izmjene ovog zakona. Dobio sam od stručne službe Odbora za ekonomiju, koji je imao sjednicu jutros i razmatran je ovaj zakon, naknadno je sugerisano da bi trebalo intervenirati u odnosu na član 17. Naime, ova odredba je pisana s ciljem da zakon bude usvojen prije 30.06, odnosno prije stupanja na snagu ovog ZUP-a. Tako da bi adekvatno tome trebalo intervenirati na samom ovom članu 17 i da član 17 glasi - Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Crne Gore i tu da bude tačka, a ostali dio teksta da se briše. To je preporuka iz stručne službe Odbora za ekonomiju. Da li je izvodljivo ovako intervenirati sada na ovom tekstu, ali radi se o tehničkoj ispravci jer je ovdje bilo predviđeno da stupa zakon zajedno s danom stupanja na snagu ZUP-a, a za pojedine odredbe samim danom stupanja na snagu zakona. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (10.07.17 14:51:55)

Zahvaljujem.

Nadam se da ćemo u izvještaju s Odbora dobiti tu tehničku ispravku koju je predložila služba Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Ako ne, onda moramo sačekati izvještaj koji će to obuhvatiti.

Poštovane kolege, otvaram pretres.

Da li izvjestioci odbora žele riječ?

Za riječ se javila, ispred Kluba Demokratske partije socijalista, kolegunica Marija Maja Čatović. Izvolite.

MARIJA ČATOVIĆ (10.07.17 14:52:36)

Hvala, predsjedavajući.

Poštovane kolege i kolegice, predstavnici Vlade, gospodine Radoviću,

Pred nama je danas Predlog zakona o izmjenama Zakona o poreskoj administraciji. Razlozi za izmjenu važećeg Zakona o poreskoj administraciji sastoje se prvenstveno u potrebi njegovog usklađivanja s Zakonom o upravnom postupku. Takođe, Predlogom izmjena se otklanjaju nedoumice koje se javljaju u praksi, a tiču se sekundarne poreske obaveze, odnosno njenog preciznog definisanja, kao i lica na koja se odnosi ova obaveza, što obuhvata, kako se utvrđuje i

od koga se može naplatiti.

Ovim izmjenama izvršeno je usklađivanje s Zakonom o državnoj upravi na način da nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada Poreske uprave vrši Ministarstvo finansija umjesto, kako je to do sada propisano, da sama Poreska uprava vrši unutrašnji nadzor nad zakonitošću rada i pravilnom primjenom propisa iz svoje nadležnosti.

Imajući u vidu da ovaj predlog zakona propisuje nadležnosti i ovlaštenja poreske inspekcije, iskoristiću priliku da iskomentarišem nešto što, vjerujem, tišti sve one građane koji su registrovani za bavljenje određenom djelatnošću i uredno izmiruju svoje obaveze prema zaposlenima i državi. Ovo potenciram jer je građanima nejasno kako da svaki subjekat koji je uredno registrovan u skladu s zakonom gotovo svakodnevno podliježe kontroli za razliku od onih koji to nijesu. Ustvari, stiče se dojam da oni koji redovno izmiruju sve obaveze uvijek podliježu kontroli dok neki nikada. Mišljenja sam da su svaki pojedinac, svaka firma, javna, državna i privatna, dužni da postupaju po zakonu i plaćaju državi porez za razne usluge, transakcije i ostalo, a u primjeni svakog zakona, pa i Zakona o poreskoj administraciji, Zakona o PDV-u, najvažnija je inspeksijska kontrola.

Država je obavezna da preko svojih inspeksijskih organa vrši inspeksijski nadzor nad svim subjektima bez izuzetaka kako bi omogućila efikasnu naplatu budžetskih prihoda, odnosno pravilnu primjenu propisa u skladu sa zakonom. Poreska inspekcija je u svom radu dužna da postupa profesionalno, stručno i nepristrasno.

Mi smo zemlja koja je otvorila 28 pregovaračkih poglavlja na putu ka Evropskoj uniji. Zato bih željela da pitam kako je moguće u jednom ugostiteljskom objektu gosta odmah na ulazu u objekat, praktično prije nego što je zatražio uslugu, pitati čime plaća uslugu? Kako se za svaku isporučenu uslugu pojedinačno mora izdavati račun umjesto na kraju završene kompletne usluge kao što se to čini svugdje u svijetu.

Treba da znate da se danas skoro 90% usluga, pogotovo u sezoni kada je povećan broj turista iz inostranstva, plaća karticama, što predstavlja dodatni problem za izdavanje pojedinačnih faktura. Mislite li da je to u skladu sa dobrom praksom i pristojnim ponašanjem davaoca usluga koji moraju tako postupati jer će u protivnom biti kažnjeni? Pretpostavljam da ste, što praksa pokazuje, upoznati sa problemima koji zbog ovakvog propisa imaju najprije turistički poslenici. U cilju prevazilaženja ovog problema u praksi, postoji li razmišljanje o elektronskoj povezanosti subjekata sa državnim organima, te u skladu sa tim i civilizovanijoj i efikasnoj kontroli koja će obuhvatiti sve? Da li ste u tom pravcu razmišljali o izmjeni Zakona o inspeksijskom nadzoru, po uzoru na zemlje regiona, koji obuhvata i poseban inspeksijski nadzor nad neregistrovanim subjektima? Uvođenjem elektronskog povezivanja svih subjekata kontrolna funkcija bi bila efikasnija što bi uslovalo izmjenu stava 4 člana 35 Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dodatnu vrijednost, na način što bi se preciziralo da se usluga smatra završenom kada je pružena kompletna.

I na kraju, kao što sam već rekla, da je osnovno pravilna primjena zakona bez selektivne kontrole kojom se ugrožava princip jednakosti i zakonitosti, odnosno moramo se maksimalno baviti inspeksijskim nadzorom koji će za sve subjekte važiti bez izuzetaka i uspostaviti EU standarde kako bi mogli promptno uticati na sivu ekonomiju, te ostvariti bolje punjenje budžeta. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (10.07.17 14:57:55)

Hvala Vam, kolegice Čatović.

Sa punim pravom ste iskazali rezervu za rad pojedinih inspeksijskih službi.

Naknadno se prijavljuje ispred kluba Socijaldemokrata i Liberalne partije predsjednik tog kluba Vujica Lazović.

Izvolite.

VUJICA LAZOVIĆ (10.07.17 14:58:22)

Hvala.

Ja sam se javio kao predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, uz svo poštovanje i uvažavanje kluba kojim predsjedavam. Drago mi je što ste me tako najavili i ubuduće me tako najavljujte. S obzirom da ste, otvarajući raspravu po Predlogu ovog zakona, a na osnovu uvodnog izlaganja predlagača gospodina Radovića, saopštili da bi trebalo da se Odbor izjasni o ovom pitanju koje je vezano za član 17, kao što znate, ovaj zakon je dugo bio u proceduri i pravno-tehnička neusaglašenost je primijećena u članu 17. Dakle, da bi bilo poslanicima jasno - u ranijem tekstu je pisalo da će ovaj zakon stupiti na snagu osmog dana od objavljivanja u Službenom listu Crne Gore, primjenjivaće se od dana početka primjene Zakona o upravnom postupku itd. S obzirom da je Zakon o upravnom postupku već u primjeni, predlog je bio da se napravi korekcija da ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. To su službe naknadno korigovale, nijesmo to tretirali kao nešto što je prema nama došlo od Zakonodavnog odbora i mislim da bismo tako, ukoliko se pregovarač slaže, mogli ovo pitanje da prevaziđemo. Ako smatrate da to treba tretirati kao amandman, da ponovo zakažemo sjednicu odbora. Mislim da nema potrebe jer je u pitanju nešto što nije suštinskog karaktera nego samo korigovanje u skladu sa činjenicom da smo protokom dosta vremena u prilici da imamo donošenje zakona, a sa druge strane i ovaj Predlog da se ovo ovako koriguje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (10.07.17 15:00:05)

Zahvaljujem.

Da li još neko želi riječ?

Onda ću predstavnika Vlade pitati da li želi dati završnu riječ.

Izvolite. Kolega Novo Radović.

NOVO RADOVIĆ (10.07.17 15:00:24)

Hvala, potpredsjedniče.

Kratko se moram osvrnuti na komentare koje je gospođa Maja Čatović u diskusiji pomenula i sa pravom vjerovatno određena možda pitanja u vezi sa selektiranjem obveznika za kontrolu, ponavljanja kontrola, nekih problema možda u pogledu utvrđivanja početka usluge, utvrđivanja završetka usluge, obaveze momenta izdavanja fiskalnih računa itd. Ali mislim pomenula je i jedno pitanje na kojem radi već Ministarstvo finansija i Vlada. To je sistem elektronske fiskalizacije gdje smo pripremili tendersku dokumentaciju i očekujemo da ćemo u idućoj godini imati elektronsku fiskalizaciju. Kada imamo elektronsku fiskalizaciju, imamo bolju evidenciju poreskih obveznika, mnogo bliži kontakt sa poreskim obveznicima i bolju evidenciju izdavanja računa. Tako da uvođenjem da kažem elektronske fiskalizacije računam da se mogu pojednostaviti i procedure za same poreske obveznike i olakšati njihovo poslovanje i u pogledu izdavanja računa i prijavljivanja i plaćanja poreskih obaveza.

Kada je u pitanju izbor obveznika za kontrolu, veliki je broj obveznika, nemoguće je sve to iskontrolisati, ali se teži ka tome i zato je i Vlada donijela Program za suzbijanje sive ekonomije. Teži se ka tome da se napravi analiza rizika, da se odaberu najrizičnije grupe za kontrolu i da se usmjere kontrole u tom pravcu. Napravljena je dobra operativna priprema od strane nadležnih uprava za kontrolu, donijet je akcioni plan tako da će se raditi i na eliminisanju pojava ako se učestalo ponavljaju kontrole ili ako su usmjerene više prema nekom području ili prema jednoj grupi obveznika u odnosu na drugo područje ili na druge grupe obveznika.

Toliko u ovom komentaru. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (10.07.17 15:03:09)

Pošto ste odgovorili na njena pitanja, pravo na komentar ima koleginka Čatović.

MARIJA ČATOVIĆ (10.07.17 15:03:19)

Nijesam u potpunosti zadovoljna odgovorom. Turističkom privredom se bavi većina ljudi posebno na primorju, a vjerujem da tako je i na sjeveru mada u mnogo manjoj mjeri nego što je to dolje. Kontrola koja se vrši, vrši se uglavnom kod jednih te istih - onih koji su redovne platiše. Međutim, postoje objekti koji se vode kao objekti koji prodaju samo voće i povrće, a ti objekti faktički prodaju sve: od alkohola, cigara itd.

Smatram da inspekcija mora u svaki objekat da uđe, jer to je zakidanje države. Taj se registrovao samo za povrće, voće, kao jedan mali objekat, a ovamo prodaje sve i svašta. Prema tome, smatram da nema selekcije. Neko je uredan platiša, redovno plaća porez, doprinose za radnike i sve. On je stalno na meti, a neko drugi nije nikad na meti.

Ja Vas molim da kroz ovo, pošto vidim da ćete sad imati kontrolu nad njima malo veću, barem koliko sam shvatila, veća ovlašćenja, svi ih iskontrolišemo i da svi jednako budemo prema državi dužnici plaćanja obaveza.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (10.07.17 15:05:17)

Koliko sam razumio, generalni direktor Novo Radović ne želi da odgovori.

Onda mogu konstatovati da je ovim pretres završen i da ćemo se o ovom pitanju izjasniti naknadno.

Poštovane kolegice i kolege, prelazimo na raspravu o setu zakona o obrazovanju. Na redu su Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju. Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Damir Šehović, ministar prosvjete i Arijana Nikolić Vučinić, generalna direktorica Direktorata za predškolsko i osnovno obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje i vaspitanje lica sa posebnim obrazovnim potrebama. Izvjestioci odbora su Filip Vuković Zakonodavnog odbora, Aleksandra Vuković Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Drugi zakon, Predlog zakona o izmjenama i dopunama opšteg Zakona o obrazovanju i vaspitanju. Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Damir Šehović, ministar prosvjete i Omer Mehmedović, sekretar Ministarstva. Izvjestioci odbora su Miodrag Vuković Zakonodavnog i Radule Novović Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju. Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Damir Šehović, ministar prosvjete i Veljko Tomić, generalni direktor Direktorata za opšte, srednje stručno i obrazovanje odraslih. Izvjestioci odbora su Andrija Popović Zakonodavnog odbora i Aleksandra Vuković Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrazovanju odraslih. Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Damir Šehović, ministar prosvjete i Veljko Tomić, generalni direktor Direktorata za opšte, srednje stručno i obrazovanje odraslih. Izvjestioci odbora su Miloš Nikolić Zakonodavnog odbora i Branka Tanasijević Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama. Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Damir Šehović, ministar prosvjete i Arijana Nikolić Vučinić, generalna direktorica Direktorata za predškolsko i osnovno obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje i vaspitanje lica sa posebnim obrazovnim potrebama. Izvjestioci odbora su Miodrag Vuković Zakonodavnog odbora i Branka Tanasijević Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji. Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Damir Šehović, ministar prosvjete i Veljko Tomić, generalni direktor Direktorata za opšte, srednje stručno i obrazovanje odraslih. Izvjestioci odbora su Jovanka Laličić Zakonodavnog odbora i Aleksandra Vuković Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju. Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Damir Šehović, ministar prosvjete i Arijana Nikolić Vučinić, generalna direktorica Direktorata za predškolsko i osnovno obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje i vaspitanje lica sa posebnim obrazovnim potrebama. Izvjestioci odbora su Miloš Nikolić Zakonodavnog odbora i Branka Tanasijević Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Imamo sedam zakona nam je na dnevnom redu, objedinjena je rasprava. Imamo dosta prijavljenih. Dajem riječ predstavniku Vlade za dopunsko obrazloženje.

DAMIR ŠEHOVIĆ (10.07.17 15:09:24)

Uvaženi potpredsjedniče Parlamenta gospodine Nimanbegu, kolege poslanici, dame i gospodo,

Dozvolite mi da na početku izrazim zadovoljstvo što sam u prilici da zajedno sa saradnicima u ovom visokom domu predstavim paket od sedam zakona iz oblasti obrazovanja, koji se tiču svih nivoa obrazovanja, osim univerzitetskog, budući da smo izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju imali priliku da razgovaramo na nekoj od prethodnih sjednica. Vama, ali i čitavoj crnogorskoj javnosti je poznato da je Vlada potrebu unapređenja kvaliteta obrazovanja pretpoznala kao jedan od svojih najvažnijih prioriteta. Upravo zahvaljujući toj činjenici, u Ministarstvu prosvjete smo u prethodnih pola godine ozbiljno i odgovorno radili. Kao rezultat takvog rada smo došli u situaciju da danas razgovaramo o ovom reformskom paketu od sedam zakona, za koje smo sigurni da predstavljaju korak naprijed u odnosu na dosadašnji sistem obrazovanja u Crnoj Gori.

Ako se zapitamo što smo željeli da postignemo ovim zakonima, onda mi dozvolite da odgovor dam kroz nekoliko nivoa. Prvo, željeli smo da povećamo kvalitet obrazovanja na svim nivoima. Dakle, da povećamo kvalitet i predškolskog, i osnovnog, i gimnazijskog, i srednjeg stručnog i inkluzivnog obrazovanja. Mislim da smo u tome uspjeli. Htjeli smo da uskladimo obrazovanje sa potrebama tržišta rada, a to je jedan od gorućih problema sa kojima se ne samo obrazovni sistem, nego ukupan društveni ambijent duže vrijeme suočava. Mislim da smo napravili važan iskorak za suočavanje sa tim problemom. Htjeli smo da stvorimo preduslove za nagrađivanje najboljih i učenika i studenata, ali i prosvjetnih radnika. I taj cilj smo uspjeli da ovim tekstovima koji su pred vama postignemo.

Htjeli smo da stvorimo preduslove za obrazovanje u realnom radnom okruženju. Nakon dužeg vremena ćemo biti u prilici da nadam se implementiramo dualno obrazovanje, tako da smo i ovaj važan koji smo pred sobom postavili ostvarili. U konačnom, htjeli smo da kroz sve ove izmjene zakona vodim posebno računa o jednoj stvari - a to je potrebi unapređivanja kvaliteta znanja engleskog jezika koji naša djeca studiraju tokom svih nivoa školovanja. U tome mislim da smo napravili važan iskorak i mislim da smo ispoštovali taj zahtjev.

Drugo pitanje koje se često postavlja u javnosti jeste, a da nijesmo možda malo požurili, da li je bilo realno da za pola godine, doduše, ozbiljnog i odgovornog rada dovedemo sebe u situaciju da možemo pred ovim Parlamentom da branimo ova rješenja? Mislim da je odgovor na to pitanje negativan. Dakle, na ovoj reformi obrazovanja i te kako se radi u prethodnih pola godine, ali temelj ove reforme je postavila prethodna Vlada, koja je usvajanjem strateških dokumenata na svim nivoima obrazovanja, usvajanjem zaključaka na pojedinim tematskim sjednicama trasirala put u kojem ova država treba da se kreće. I mi smo vođeni tim saznanjem, vođeni onim što smo pred sobom postavili, bili u prilici da u ovih pola godine kreiramo ova rješenja koja su na fonu Vladine politike koja je prethodno bila utvrđena.

Šta su principi koji su nas vodili kada smo predlagali ova zakonska rješenja? Prije svega, princip sveobuhvatnosti. Nijesmo htjeli da predložimo reformu na parče, nijesmo htjeli da predložimo zakone koji tretiraju samo neke nivoe obrazovanja, već smo htjeli da izađemo sa paketom mjera koji bi se ticao svih nivoa obrazovanja zato što smo apsolutno ubijedjeni da jedino tako te mjere mogu dati adekvatan rezultat.

Drugi princip o kojem smo vodili računa jeste dostupnost. Htjeli smo da obrazovanje učinimo dostupnim svima pod jednakim uslovima, a tamo gdje je to moguće da ga učinimo besplatnim. Vidjeli ste da smo napravili važan iskorak kada je riječ o visokom obrazovanju i vidjeli ste da će te besplatne osnovne studije od ove godine početi da se primjenjuju.

Treći princip o kojem smo vodili računa je princip usklađenosti. Htjeli smo da to što radimo u sistemu obrazovanja bude usklađeno, prije svega, sa potrebama tržišta rada, a onda i sa potrebama privrede i ukupnog društvenog razvoja u Crnoj Gori. Vođeni tom logikom, neka rješenja koja smo kreirali imaju oblik kakav imaju.

U konačnom, posebno smo vodili računa o transparentnosti. Zato smo stvorili prostor na početku mandata ove Vlade i na početku mandata ove garniture u Ministarstvu prosvjete za sve strukture koje su vidjele interes da učestvuju u kreiranju ovih zakona. Na ovim zakonima su učestvovali i sindikati, i poslodavci, i Privredna komora, i nevladine organizacije, i pojedinci koji su iskazali interes za to. Dakle, čak smo i nakon formiranja radnih grupa otvarali prostor za one nevladine organizacije koje su u tome vidjele interes, jer smo se vodili logikom da jeste Ministarstvo prosvjete najodgovornije za sistem obrazovanja, jeste da je Vlada Crne Gore pozvana da o kvalitetu obrazovanja vodi računa, ali smo bili svjesni da je obrazovanje nešto što se tiče i ostalih društvenih struktura i da u tom smislu nemamo šta da krijemo. Kao rezultat te naše želje da budemo potpuno transparentni, mislim da smo u prethodnih pola godine zavrijedili epitet jednog od najotvorenijih ministarstava u Vladi zato što smo na početku jasno ukazali koji su strateški pravci kojim ćemo se voditi i koja su rješenja koja ćemo kandidovati kroz zakone. Ostali smo dosljedni tim rješenjima od momenta od kako smo ih najavili do dana danas. To je samo pokazatelj da smo znali šta hoćemo, da smo znali na koji način to da ostvarimo i da smo bili uvjereni u kapacitet ljudi koji su radili na samim zakonima i da smo, na kraju krajeva, sigurni u zakonska rješenja koja smo vam ovdje ponudili.

Ono što je cilj koji je već ostvaren, na koji smo posebno u Ministarstvu prosvjete zadovoljni, jeste to što smo obrazovanje ponovo vratili u fokus interesovanja društvene javnosti. Mislim da je to važan iskorak, mislim da je to potreban uslov da sve naredne mjere koje u ovoj oblasti budemo donosili radimo na maksimalno ozbiljan, odgovoran, ali prije svega transparentan način, jer od te transparentnosti ništa loše obrazovnom sistemu ne može biti samo možemo imati neku korist. Vođeni tim principima, vođeni ciljevima koje smo pred sobom postavili, predložili smo ovih sedam zakona.

Ono što bih posebno istakao važnim kada je riječ o opštem Zakonu obrazovanja jeste to da smo uspjeli da izmjenama tog zakona otvorimo prostor za jedan novi institut koji u Crnoj Gori nije postojao, za Fond za kvalitet i talenat. Šta je bila poenta osnivanja takvog Fonda? Poenta je bila da kreiramo instrument koji će nam omogućiti da ojačamo ugled najboljih učenika, ali i prosvjetnih radnika. Rekli smo, kada je ova vlada formirana, da će nam posebna odgovornost biti ta da ugled prosvjetnih radnika ne samo zadržimo na postojećem nivou, nego da ga unapređujemo. Ako želimo da unapređujemo ugled prosvjetnih radnika, onda ih ne možemo sve jednako tretirati. U ovom fondu za kvalitet i talente smo stvorili važan preduslov da nagradimo one koji postižu rezultate i da napravimo distinkciju između onih koji rade i onih koji se ne mogu pohvaliti tim rezultatima, da nagradimo najbolje učenike koji postižu rezultate, zato što sam siguran da taj novac koji ćemo uložiti u tu svrhu nije bačen novac, nego, naprotiv, najbolja investicija u našu budućnost - jer mi boljih od najboljih učenika i najboljih prosvjetnih radnika nemamo. Fond za kvalitet i talente će se puniti i iz budžeta, ali i preraspodjelom unutar sredstava Ministarstva prosvjete, jer smo sebi dali mogućnost da do 30% sopstvenih prihoda na osnovnom i srednjem nivou možemo da transferišemo u taj fond. Mislim da ćemo na taj način doći do jedne količine sredstava koja će biti dovoljna da odgovori ovoj svrsi o kojoj sam maloprije govorio. Nije u redu da pojedine škole zbog prirode djelatnosti kojom se bave ubiraju značajne prihode i ostvaruju značajne sopstvene prihode, a da druge škole grcaju u problemima i nemaju za elementarne potrebe. Zato će Fond za kvalitet i talente služiti za nagrađivanje najboljih učenika i prosvjetnih radnika, ali će služiti i za unapređivanje školske infrastrukture posebno u seoskim školama u ruralnim područjima koje ne mogu ni da pomisle ni da ostvare neki sopstveni prihod. U tom smislu cijenimo da kroz preraspodjelu prihoda koji se ostvaruju u Ministarstvu prosvjete na ovaj način možemo staviti akcenat na tu pravednost koja nam i u ovom smislu itekako dobro dođe.

Da bismo pospješili kvalitet upravljanja školama, opredijelili smo se za jedno rješenje koje je izazvalo pažnju javnosti, po mom mišljenju veću nego što joj pripada, a to je ograničenje mandata direktorima na dva i pomoćnicima direktora, pri čemu se postojeći računa kao prvi. Zašto smo se opredijelili za ovo rješenje? Zato što smo ubijedeni da je ovo u interesu škole, da je ovo u interesu učenika koji pohađaju te škole, ali smo isto tako ubijedeni da je to i u interesu samih direktora. Htjeli smo da direktore sačuvamo u obrazovnom sistemu Crne Gore na način što bi nakon maksimalnih osam godina koje mogu provesti na mjestu direktora bili vraćeni u nastavu, jer se plašimo da ako neko bude van nastave duže od osam godina, da on u toj nastavi nakon toga više nema što da traži. Jer, obrazovanje je nešto što je podložno stalnim promjenama, stalnom

usavršavanju i da ne bismo te ljude osudili na činjenicu da jedini izvor svoje egzistencije mogu vidjeti u toj direktorskoj poziciji, izašli smo sa ovim rješenjem. Na ovaj način ćemo podstaknuti kadrovsku fluktuaciju, unaprijedićemo kvalitet rada obrazovnih institucija, ali ćemo napraviti korist i za njih same, što možda neki od njih u ovom momentu ne prepoznaju.

Da bismo poboljšali kvalitet upravljanja školama, povećali smo i transparentnost izbora direktora. Povećali smo transparentnost na način što će sada nakon sprovedenog javnog konkursa biti od strane ministra formirana tročlana komisija, koja će zajedno sa ministrom obavljati usmeni intervju, koja će svoj izvještaj činiti dostupnim javnosti i tek nakon toga će ministar prosvjete donositi odluku o tome kome će dati povjerenje da u narednom četvorogodišnjem periodu rukovodi obrazovanom institucijom. Mislim da je ovo iskorak u odnosu na postojeće rješenje i mislim da povećava transparentnost na kojoj su neki zamjerali.

Zašto smo i dalje bez obzira na to zadržali centralizovan sistem? Zbog dvije stvari. Prvo, zato što je centralizovana odgovornost i drugo, zato što su centralizovane finansije. Kada decentralizujemo model finansiranja obrazovanja i kada decentralizujemo odgovornost, onda u potpunosti treba decentralizovati i postupak izbora direktora, do tad mislimo da je ovo dobra mjera.

Ono što je posebno važno jeste to što smo htjeli da čelne ljude obrazovnih institucija motivišemo da se bave kvalitetom nastave, prije svega ostalog. Da bismo u tome uspjeli, izmijenili smo opšti Zakon na način što smo otvorili prostor da ako obrazovna institucija koja u postupku eksterne evaluacije dobije ocjenu nezadovoljava, direktor te obrazovne institucije na taj način stiče osnov za razrješenje. Bojim se da su neki čelnici obrazovnih institucija više pažnje usmjeravali na infrastrukturu, koja je takođe važna, na ostale segmente sa kojima se obrazovna institucija suočava, a manje na kvalitet nastave. Kažem, neki od njih. Da bismo ih podstakli da vode računa o onome što je suština, a suština je kvalitet nastave i kvalitet znanja koju naša djeca dobijaju, izašli smo sa ovim rješenjem i mislim da smo napravili pravu stvar.

Povećali smo transparentnost zapošljavanja i nastavnika u obrazovnom sistemu na način što će po uzoru na tročlanu komisiju koja se formira od strane Ministarstva i direktor škole biti u obavezi da formira tu tročlanu komisiju prije nego što donese odluku nakon sprovedenog javnog konkursa o tome kome će od nastavnika dati povjerenje da zasnuje radni odnos u obrazovnim institucijama. I ovo je važan iskorak u odnosu na postojeće rješenje.

Uveli smo još jednu normu koja je iz nekog razloga, čini mi se, od strane jednog dijela javnosti dočekana sa negodovanjem. To je norma koja otvara mogućnost da se nastava, odnosno dio nastave na pojedinim ili svim predmetima izvodi na engleskom jeziku. Šta su argumenti za takvo nešto? Argument je bojazan da ćemo mi ugroziti naš nacionalni identitet ako otvorimo prostor našoj djeci da jedan manji dio nastave ne na engleskom, nego na drugim predmetima izvode na engleskom jeziku. Dozvolite mi da se sa tim opaskama uopšte ne složim i dozvolite mi da kažem da mjera patriotizma nije nivo znanja engleskog jezika kod naše djece, nego se mjera patriotizma mjeri na neki drugi način. Mi smo ovom normom omogućili da one obrazovne institucije i oni nastavnici koji su prošli obuku u saradnji sa Britanskim savjetom i koji su pokazali da imaju kapaciteta i takav nivo znanja engleskog jezika da mogu našoj djeci jedan dio nastave izvoditi na engleskom jeziku da to urade. Mislimo da bi bio grijeh da to ne omogućimo ako već imamo kapacitete, ne doduše pretjerano velike, ali imamo kapacitet u liku pet nastavnika koji su prošli sve procedure i koji su zadovoljili sve standarde koji ovakav način obavljanja nastave podrazumijeva. Na ovaj način smo otvorili prostor da u pet odjeljenja, ponavljam, u pet odjeljenja u Crnoj Gori ovaj pilot projekat zaživi, da ga testiramo. Dao Bog da on bude popularan i da interesovanje za ovakvu vrstu aktivnosti bude veće, jer ako to uspijemo, čini mi se da smo napravili važan iskorak ka kvalitetnijem znanju engleskog jezika, koji je jezik budućnosti i koji se prosto danas podrazumijeva.

Kada govorimo o predškolskom vaspitanju i obrazovanju, mislim da se dobro naslanjamo na ovu priču koju sam maloprije pomenuo. Otvaramo mogućnost za izučavanje, odnosno za besplatno izučavanje engleskog jezika počev od treće godine života. Naravno, engleskog jezika koji će biti prilagođen tom uzrastu, koji će se kroz igru i kroz mehanizme koji se podrazumijevaju za ovaj nivo uzrasta biti pokušavan da se predstavi našoj djeci. Ovo je važan iskorak koji će podrazumijevati određeni izdatak jer će biti potrebno angažovanje 34 nastavnika engleskog jezika za sprovođenje ove zakonske odredbe, ali cijenimo da taj novac koji ćemo uložiti nije trošak nego je investicija u našu bolju budućnost.

Otvorili smo izmjenama Zakona koji tretira predškolsko obrazovanje i mogućnost organizovanja drugih programa u organizaciji javnih predškolskih kako ne bismo na taj način ostavljali sve to privatnoj inicijativi, kako bismo iskoristili i kadrovske i prostorne kapacitete da jedan nivo sopstvenih prihoda na taj način ostvarimo i da te sopstvene prihode ponovo vratimo privatnim predškolskim ustanovama na način što ćemo proširiti kapacitete, što ćemo nagraditi najbolje vaspitače itd.

Posebno treba da potcrtam to što smo onemogućili zloupotrebu djece preko izbjegavanja licenciranja. Ovo iz razloga što se ubuduće predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem mogu baviti samo predškolske ustanove koje prolaze proceduru licenciranja kod Ministarstva prosvjete, a ne i druga pravna lica pod čijim izgovorom je vršena ova djelatnost i na taj način dovođena u rizik djeca koja pohađaju tu vrstu drugih pravnih lica, što je bila zakonska mogućnost do sad. Sad smo tu mogućnost eliminisali. Otvorili smo prostor i prosvjetnoj inspekciji da može na kvalitetniji način da kontroliše ono što je njihov posao kada je riječ o predškolskim ustanovama.

Zahvaljujući kampanji "Svi u vrtić", i to je podatak koji u ovom kontekstu treba pomenuti, smo uspjeli da podignemo stopu upisa djece ovog uzrasta za 20% na sjeveru Crne Gore. To je važan iskorak, na tome treba da radimo zato što je najvažnije obrazovanje koje djeca u ovom uzrastu dobijaju. Upravo zbog toga, zahvaljujući saradnji sa UNICEF-om i zahvaljujući saradnji sa ostalima koji su pokazali želju da u ovome učestvuju, napravili smo važan iskorak i uradili dobru stvar za Crnu Goru.

Kada je riječ o dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju, bili ste svjedoci da smo u susret ovoj reformi bili skloni da redukujemo nastavni plan za osnovno obrazovanje za 10% kako bismo stvorili preduslove da naša djeca stiču kvalitetna znanja, da se bave suštinom, da otvorimo mogućnost da kroz interakciju probudimo kod njih želju za saznanjem, da probudimo kod njih mogućnost da na kvalitetan način anticipiraju znanja koja dobiju u školama, a ne da ih trpamo gradivom, da ih tjeramo da memorišu to gradivo i da na kraju na PISA rezultatima postizemo rezultate koje postizemo.

Da ne bi teret ove reformske mjere koju nije bilo lako sprovesti pao na teret nastavnog osoblja, a rekli smo da reformu nećemo sprovesti preko leđa prosvjetnih radnika, bili smo skloni da redukujemo normu na 18 i da na taj način najveći, ubjedljivo najveći stepen negativnih reperkusija i problema sa normom svedemo na najmanju moguću mjeru.

Ono što smo, takođe, uradili, važno jeda poruku pošaljemo javnosti, kada uzmemo u obzir kompletan reformski paket mjera koji smo predvidjeli ovdje, kad uzmemo u obzir i stvari koje ću u ostatku diskusije pomenuti, onda i kada se podvuče crta, treba da izvedemo zaključak da će u našem obrazovnom sistemu kada se ova rješenja implementiraju biti više zaposlenih a ne manje. Time pokazujemo mjeru i naš odnos prema prosvjetnim radnicima i time dajemo najbolji odgovor na pitanje kakva je reperkusija smanjenja nastavnog plana za osnovno obrazovanje kad je riječ o normi nastavnika koji tretiraju ovaj nivo obrazovanja.

Smanjili smo broj učenika na 28. I ovo podrazumijeva finansijska izdvajanja, ali smo bili sigurni da ćemo u manjim grupama biti u prilici da našoj djeci kvalitetnija znanja pružimo, obaveznu nastavu engleskog jezika smo uveli od I razreda osnovne škole, dakle prvi strani jezik je sad jasno normiran kao engleski jezik, nije ostavljena mogućnost školama da same procjenjuju strani jezik. Obavezali smo škole ovim zakonom da počne od VI razreda osnovne škole obavezno nude drugi strani jezik, ali da to rade na način što će biti u obavezi da najmanje dva strana jezika ponude našoj djeci. Mislim da je i to važan iskorak.

U svakom slučaju i ovim zakonom, ja sam pomenuo samo neke od segmenata, mislim da pravimo dobar korak ka kvalitetnijem osnovnom obrazovanju.

Kada govorimo o gimnaziji, onda smo otvorili svebi prostor za specijalističke gimnazije, za filološku, za sportsku, za matematičku gimnaziju kako bi djeca po završetku osnovnih škola bila u prilici da se školuju i profiliraju u onim segmentima gdje vide prostor za sebe u nastavku svoje karijere. Reformisali smo koncept maturalnog ispita. Učenik će na maturalnom ispitu polagati tri umjesto četiri predmeta. Smanjili smo i ovdje broj učenika u odjeljenju na 28 i uradili smo jednu jako važnu stvar. Po prvi put smo u naš zakonodavni okvir prepoznali takozvani bodovni limit. Bodovni limit je važan instrument upisne politike u Crnoj Gori koji će nam omogućiti da spriječimo pojavu da manje nadaredni učenici, tako da kažem, manje kvalitetni učenici bez ikakvog kriterijuma upisuju određene srednje škole koje ih kasnije vode ka visokom obrazovanju, koji

obično ne završe, a bivamo kao društvo izloženi potrebi za nekim zanimanjima za kojima ne postoji dovoljno interesovanja. Uvođenje bodovnog limita će tačno značiti da ako neko želi da upiše određenu školu, moraće da osvoji određeni broj bodova čime mi automatski usmjeravamo učenike ka onim zanimanjima koja su Crnoj Gori potrebna. Čini mi se da je ovo važan iskorak i da kao rezultat primjene ove mjere možemo očekivati još veće usklađivanje obrazovanja sa potrebama tržišta rada, a ovo bi na neki način trebao da bude automatski usmjerivač ka tim zanimanjima koja ovom društvu trebaju.

Kad je riječ o stručnom obrazovanju, svjedoci ste bili da smo u posljednjih nekoliko mjeseci sprovodili intenzivnu kampanju promocije značaja srednjeg stručnog obrazovanja koje nažalost u Crnoj Gori ima pežorativan karakter. Htjeli smo da promijenimo logiku kod ljudi u Crnoj Gori i mislim da smo u tome uspjeli. Kao rezultat te kampanje koja je prethodnih mjeseci sprovedena mi smo na kraju završili sa rezultatom da je 12% povećan upis u trogodišnje srednje stručne škole i time napravljen važan iskorak ka cilju koji smo pred sobom postavili, a cilj je da povećamo upis za 20%, jer imamo avgustovski rok, u odnosu na postojeće stanje.

Ponudili smo stipendije za deficitarne kvalifikacije i ponudili smo podsticaje za dualno obrazovanje. Kao rezultat i stipendija i podsticaja učenici koji budu korisnici stipendija za deficitarne kvalifikacije i koji uđu u proceduru dualnog obrazovanja, koje podrazumijeva obrazovanje u realnom radnom okruženju, obrazovanje kod poslodavca, će biti u prilici da ostvaruju i naknadu u iznosu od 120 do 170 eura. Pokazalo se da je ova odredba dobra zato što ćemo sa primjenom dualnog sistema u Crnoj Gori, koji nije bio primjenjivan od 2004. godine, startovati što mislim da je posebno važno. I ovdje smo reformisali koncept stručnog ispita. Ograničili smo dužinu profesionalne prakse na 15 da bismo spriječili moguće zloupotrebe; smanjili normu nastavnika praktične nastave sa 24 na 22; smanjili broj učenika u odjeljenju i proširili nadležnosti državne komisije za maturu.

I na kraju, uz izvinjenje što sam moguće odužio, kad je riječ o izmjenama Zakona o obrazovanju i vaspitanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, ovim zakonom smo, čini mi se, uspjeli da riješimo problem asistenata u nastavi, na način što će asistenti u nastavi u narednom periodu biti angažovani od strane škole nakon transparentne procedure raspisivanja javnog oglasa, biće angažovani od strane škole i biće angažovani po osnovu ugovora o radu, a ne ugovora o volonterskom radu. Ugovor o radu nosi sa sobom i važne beneficije zahvaljujući čemu će ova lica koja budu izabrana na konkursu koji će se završiti do 1. septembra biti u prilici da u narednom periodu budu angažovana kao i ostalo nastavno i nenastavno osoblje i da ostvaruju gotovo duplo veća primanja u odnosu na dosadašnja koja su bili u prilici da ostvaruju po postojećem modelu angažovanja.

U svakom slučaju, ova i još mnoga druga rješenja koja zbog nedostatka vremena nijesam u prilici da pomenem, garantuju da ćemo uspjeti da najveći dio ciljeva koji smo pred sobom postavili ostvarimo, a posebno da stavimo akcenat na onaj prvi i najvažniji, a to je kvalitet obrazovanja. Jer, ovo društvo mora da teži drugačijem modelu rasta koji se mora zasnivati na ulaganjima u inovaciji znanja, a ako ne reformišete sistem obrazovanja i ako sistem obrazovanja ne može da prati tu potrebu promjene razvojnog modela, onda mislim da nismo napravili ništa.

Upravo vođeni logikom i vođeni potrebom da to radimo, prepoznali smo kao Vlada potrebu da već u prvoj polovini godine mandata izađemo sa ovakvim paketom mjera i ja mislim da u tome nijesmo pogriješili. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 15:35:10)

Hvala Vam, ministre.

Duže uvodno izlaganje zbog objedinjene rasprave više zakonskih akata.

Sad pitam da li izvjestioci odbora žele riječ.

Ako ne, ja imam spisak prijavljenih.

Aleksandra Vuković ima riječ. Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (10.07.17 15:35:43)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvaženi kolege i kolegice, poštovani građani i građanske Crne Gore, cijenjeni ministre Šehoviću sa saradnicom i saradnicima,

Ja bih govorila o Prijedlogu izmjena i dopuna Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju.

Kao što smo čuli od uvaženog podnosioca ovoga prijedloga, dosta se kazalo i dosta je izmjena, na kraju krajeva, i dopuna bilo ovoga zakona i zbog toga ja ne namjeravam govoriti o svim izmjenama i dopunama. Naprotiv, ministar Šehović je, to želim i istaći, i u sredstvima javnog informisanja i u Skupštini dovoljno govorio o njima. Ja bih se koncentrisala na one odredbe koje izazivaju najviše nedoumica u crnogorskoj javnosti, rekla bih i kontraverzi i spekulacija, kao i na one koje, čini mi se, služe na čast zakonopiscima u smislu budućeg unapređenja osnovnog obrazovanja i vaspitanja.

Drago mi je što smo od ministra Šehovića čuli da ovo što su on i njegovi saradnici pola godine radili nije tek tako palo sa neba, da su se oslanjali na brojne strategije koje su prethodne vlade radile. Ja podsećam da ovo nije zaista prva velika reforma. Prethodile su joj teške, složene, systemske. Prije nekoliko dana, mjeseci govorila sam na promociji knjige "Crna Gora kao sudbina", posvećene Draganu Kujoviću, koju su priredili uvaženi Mašo Miljić i Veselin Konjević i koja je ustvari preglednik svega onoga što je on kao ministar prosvjete pokušavao uraditi u duhu reformi obrazovanja. U vezi s tim kažem da je to bio zaista dug ali i znaven put koji nas je doveo do danas, đe smo sada mi koji imamo posebnu odgovornost da stvorimo dobre uslove za buduće obrazovanje naših učenika i dobre uslove rada nastavnika.

A sad da krenem od spornih mjesta kako bismo, da tako kažem, nadomjestili nedovoljnu informisanost u vezi sa njima i predstavili pravu sliku problema, uslovno rečeno problema.

Imajući u vidu promjene koje ste napravili u vezi sa nastavnim planom za osnovno obrazovanje, a to je uvođenje predmetne nastave od I razreda, specifično smanjenje opterećenja učenika u pogledu broja časova u nastavi, a takođe i određeno smanjenje sadržaja nastavnih predmeta, Prijedlogom ovoga zakona se usaglašava norma časova nastavnika predmetne i razredne nastave sa promijenjenim nastavnim planom i programom tako da nastavnici i razredne i predmetne nastave mogu ispuniti normu časova.

Kako je to bilo u prethodnom zakonu, da podsetim. Dakle, nastavnici predmetne nastave imali su obavezu da u okviru četrdesetočasovne radne sedmice ispune određenu normu, i to: profesori, odnosno nastavnici crnogorskog ili maternjeg jezika su imali normu časova 18, nastavnici matematike, fizike i stranoga jezika 19, a ostali nastavnici su imali normu 20. Ovim zakonom, kao što smo čuli od uvaženog ministra, predviđeno je smanjenje norme svim nastavnicima predmetne nastave, a takođe i razredne nastave. Ali, ono što je izazivalo nedoumice jeste činjenica da je i nastavnicima crnogorskog ili maternjeg jezika norma ostala ista. U prethodnom zakonu je bila 18, a u ovom zakonu takođe ostaje 18 časova. Sada se postavilo pitanje podjele i mogućnosti podjele časova s obzirom na to da oni mogu, kako kažu, imati samo 16 ili 20, to jeste s obzirom na činjenicu da imaju četiri časa od VI do IX razreda i da na taj način ne mogu ispuniti ovu normu. Međutim, od ministra Šehovića smo čuli, čini mi se, razložno objašnjenje da se ova norma može dopuniti razrednim starješinstvom koje će iznositi dva časa i da se na taj način može riješiti problem nastavnika crnogorskog jezika ili maternjeg jezika. Zbog čega ovo kažem? Stvarno mislim da su nastavnici crnogorskog jezika stub obrazovanja našega školskog sistema. Znamo da oni nijesu samo izvođači nastave, opismenjivači naše dece, nego su prije svega kreatori njihove kreativnosti i na neki način kreatori njihovog čitalačkog, odnosno kulturnog profila. Mislim da oni imaju brojne obaveze u osnovnim školama i da neđe, u dogledno vrijeme, treba razmisliti, uvaženi ministre, o tome da se rasterete na način što će imati manje časova. Ali da vidimo da li će to biti.

Ovo Vam pominjem zbog toga što znate da sam Vam prije tri mjeseca postavila poslaničko pitanje koje se odnosilo na normu časova.

Sada bih se osvrnula na nekoliko stvari koje su, po mom mišljenju, rezultat kontinuiranog i promišljenog rada Vlade, a posebno bih istakla voljnost ministra Šehovića, naravno i njegovih saradnika, da u zakon unese obavezu učenja engleskog jezika od I razreda osnovne škole, a drugog stranog jezika od VI razreda. Čuli smo i od njega da to pitanje engleskog jezika izaziva određene nedoumice, čak i prigovore zašto da naša деца čak i od treće godine života uče

engleski jezik. Smatram se obaveznom da kažem nešto u vezi sa tim, pogotovu što podržavam ministrov stav prema tome da se patriotizam zaista iskazuje na sasvim drugačiji način.

Naime, čestitam Vam, ministre Šehoviću, što ste, hajde da kažem, smogli snage s obzirom na to da vidite da u javnosti imate komentare - zašto engleski jezik, na taj način se neđe iskazuje podanički duh, gubi identitetsko svojstvo, podređuje svoj jezik stranom jeziku, itd. Onda dalje, možda će sad neko postaviti pitanje - zašto u trenutku bregzita kad brojne države članice Evropske unije raspravljaju da li da engleski jezik bude radni jezik njihovih institucija, što, sigurna sam, čuli smo i njemačkog predsjednika, neće biti dovedeno u pitanje. Sigurna sam da brojni ljudi postavljaju ovakva pitanja, a ja se stvarno obraćam građanima i građankama Crne Gore, posebno njenoga ševera, pošto smo čuli da su roditelji pokazali nikakvo ili namjanje interesovanje da im đeca slušaju nastavu na engleskom jeziku, da ovo ni pod razno ne treba da dožive kao neku strašnu normu ovoga zakona, nego naprotiv kao jednu od najboljih. Sigurna sam da u ovom setu zakona, nemojte mi zamjeriti, možda prećerujem ali jeste jedan od najznačajnijih iskoraka. A zašto ovo kažem? Zato što ako imamo naše velike i najumnije ljude u prošlosti, ako znamo da su oni znali više stranih jezika i da je to bilo ustvari ono što je i bilo najznačajnije u vezi sa njihovim identitetom, ličnim prije svega, onda njihov primjer treba da bude primjer našim roditeljima i njihovoj deci. Takođe smatram da što smo kadriji da primimo više različitih uticaja, to smo sposobniji da dublje segnemo u sopstvo i što smo sposobniji da u više jezika boravimo, to smo kadriji da više života živimo. Evo, recimo, navešću primjer pisca Nabokova, najboljeg pisca Rusije, koji je engleski jezik i sebe kroz taj jezik doveo do najboljih izražajnih mogućnosti. Namjerno navodim ovaj primjer zbog toga što je riječ o izuzetnom piscu.

Mislim, ministre Šehoviću, da će tek za 10 godina dobiti ove norme koju ste uveli videti i roditelji i đeca kada se pospješ njihove kognitivne vještine i kada učeći strani jezik oni ustvari uporedo sa svojim jezikom i svoj jezik budu bolje savladali.

I najzad, takođe, da istaknem jedan odličan potez. U članu 76 važećeg zakona koji se odnosi na nastavu u I i II ciklusu, a to je nastava od I do VI razreda osnovne škole, kojim je bilo predviđeno da u IV razredu ne mogu predavati nastavnici predmetne nego samo nastavnici razredne nastave, novom dopunom omogućuje se da u IV razredu iz predmeta muzičko, likovno i fizičko predaju predmetni nastavnici. Mislim da je ovo od prvorazrednog značaja zbog toga što našoj deci umjetničke predmete treba da predaju uskostručni nastavnici. I ono što učenik dobija na časovima umjetnosti nezamjenjivo je iskustvo najdubljih susreta sa najboljim u drugima, a tako se na pravi način stiže do najboljeg sebe.

I najzad, mislim da će časovi muzičke i likovne kulture biti od posebnog značaja za đecu sa posebnim obrazovnim potrebama zbog toga što je dokazano da upravo na ovim časovima oni ostvaruju ono što nazivamo socijalizacijom. Dakle, oni se u najvećoj mjeri udružuju i povezuju sa ostalim učenicima. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 15:45:04)

Hvala Vam, poslanice Vuković.
Za riječ se javio Andrija Popović.
Izvolite, poslaniče Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (10.07.17 15:45:14)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspole,

Kako je objedinjena rasprava o sedam zakona iz oblasti obrazovanja, ja ću ponoviti neke teze, sugestije koje smo imali i na Zakonodavnom odboru, koje smo imali na Odboru za prosvjetu, nauku, kulturu i sport. Generalno smatram da su ovo uspješni predlozi reforme obrazovanja. Nešto slično smo imali 2013. godine. Možda je ovo još obuhvatnija reforma obrazovanja i vjerujem

da će uspjeti.

Radi javnosti, neke sugestije ću ponoviti. Dakle, ovo se tiče na neki način Predloga izmjena i dopuna Zakona o osnovnom obrazovanju, tiče se i svih državnih institucija u Crnoj Gori. Tiče se Skupštine Crne Gore. Dakle, govorim o tome da nije u praksi zaživjela jotovana varijanta crnogorskog jezika iako, shodno članu 13 Ustava, u Crnoj Gori je u službenoj upotrebi crnogorski jezik i takođe u službenoj upotrebi su i jezici srpski, bosanski, hrvatski. Ali, govorim o jotovanoj varijanti crnogorskog jezika. Dakle, tu iznosim primjedbu na matični dom, na najviši dom, crnogorski Parlament. Korak nazad smo se vratili, ranije smo imali tu jotovanu varijantu i na sajtu, ali ona se jednostavno izgubila.

Da ne govorim šta se događa sa Javnim servisom, sa Televizijom Crne Gore, đe te jotovane varijante crnogorskog jezika praktično uopšte da nema, a moram pohvaliti Radio Crne Gore koji stvarno gaji poseban odnos prema jotovanoj varijanti crnogorskog jezika.

Postavlja se pitanje što mi radimo, što hoćemo da postignemo takvim ponašanjem, kome podilazimo. Onaj jezik kojim su govorili naši đedovi, prađedovi ne smije se izgubiti. To je na neki način i normirano zakonom da su u službenoj upotrebi pravopis i da je u službenoj upotrebi ravnopravan pravopis jotovane i nejotovane varijante crnogorskoj jezika sa slovima ś, ź i đ.

Dalje, o onome što sam govorio ranije, osvrnuo bih se na pojedine predloge zakona. Dosta se govorilo o tome da iako se to ne tiče šire toliko javnosti, tiče se da se ograniče mandati direktora. Rekli smo da se ograničavaju na dva. Ono o čemu treba još razmisliti - da li je ovaj već prvi mandat zato što to dovodimo u nepovoljan položaj, diskriminatorski položaj ljude koji su na direktorskim funkcijama u obrazovnim institucijama, koji su pri kraju tog prvog mandata, a u odnosu na one koji su na početku tog svog mandata.

Isto tako, što se tiče direktora, poslije ta dva mandata, ja nijesam decidan odgovor dobio - da li ti ljudi moraju da idu na Zavod za zapošljavanje ili se vraćaju u nastavu. Naravno moraju se ograničiti mandati direktora, evo u saznanju smo da su neki direktori su preko 30 godina direktori obrazovnih institucija. I još jedna stvar koja se tiče direktora, mislim da će se napraviti nepravda prema direktorima koji imaju zadovoljavajući potrebni nivo kvalifikacija, to je nivo VII-1. Ja sam se zaprepastio vjerujte kada sam čuo da mi i danas imamo direktore sa VI nivoom kvalifikacija, koji za ovih 10, 15 godina nijesu uspjeli da ostvare taj potreban nivo kvalifikacija i sad će se sa ovim predlogom zakona izjednačiti. Mislim da je to nedopustivo.

Rok za početak školovanja, govorim o predškolskim ustanovama, tu je bilo dosta priče oko toga da li da se računa, da li dijete kad navrší šest godina može da krene u obrazovni proces ili, kako je po ovom predlogu, može da počne praktično sa 5,5 godina. Tu su i sugestije, amandmani od strane Udruženja roditelja. O tome bi trebalo još razmisliti ako znamo da je ta prva godina osnovnog školovanja ipak priprema.

Ono što me još zanima je, a to je bila jedna od sugestija nevladinog sektora, zabrana u školama promocije i prodaje robe ili usluga koje ne služe ciljevima i sadržajima vaspitanja i obrazovanja ili su štetne za zdravlje, rast i razvoj djece ranog i predškolskog uzrasta. Vjerujem da će se to sa ovim setom zakona riješiti. Nikako se ne smije dozvoliti da se u školama vrši prodaja roba ili usluga bilo kojeg karaktera.

Na kraju, to je danas i rećeno, ja sam o tome i ranije govorio, o tome je ministar Šehović govorio u uvodnom izlaganju, bilo je danas na Odboru za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, više puta sam o tome govorio ranije, danas je to poslanik Porobić mislim pomenuo - radi se o sportskim gimnazijama. Svjedoci smo već nekoliko decenija da sportske gimnazije postoje u zemljama regiona. U Crnoj Gori to još nije zaživjelo. Znamo da se nemoguće baviti vrhunskim i kvalitetnim sportom iz klasićnih srednjih škola. Naravno, moguće je ali uz neko posebno razumijevanje škola, razumijevanje profesora. Na tome treba poraditi. Crna Gora je veoma talentovana sportska nacija i treba omogućiti đeci, naroćito u srednjim godinama da mogu da se bave vrhunskim kvalitetnim sportom. Prisjećam se nekog vremena kad sam bio u srednjoj školi, prije ne znam ni sam koliko decenija, da praktično nijesam bio na nastavi pola tog procesa, da nije bilo ogromnog razumijevanja profesora, sigurno da nikako ne bih ni mogao završiti srednju školu. Vjerujem da su se stekli svi uslovi sada da se o tome ozbiljno razmišlja.

U svakom slućaju, podržavam set zakona iz oblasti obrazovanja i Liberalna partija će glasati za njih. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 15:56:28)

Hvala Vama, poslaniče Popoviću.

Samo jedna sugestija. Nismo mi otišli korak nazad ili kako god to kažete - potpuno je ravnopravna upotreba i jotovane i nejotovane varijante. Stvar je u tome kako ko koristi. Ako mislite da je za to što se sad predsjednik potpisuje kao predsjednik a ne predšednik, to je druga stvar. Ali, apsolutno se pridržavamo toga. Slobodno možete provjeriti, kad se Vaš neki dopis ili Vaš neki izvještaj nađe na sajtu Skupštine, biće napisan kako ste Vi to napisali upotrebljavajući jotovanu ili nejotovanu varijantu. Znači, vrlo precizno.

Sljedeći se za riječ javio poslanik Radule Novović.

Izvolite.

RADULE NOVOVIĆ (10.07.17 15:57:17)

Hvala, predsjedniče.

Zakonom o opštem obrazovanju definišu se temeljni pravci razvoja obrazovanja u našoj državi za naredni period.

Htio bih nešto više reći o efektima koje će ovaj zakon imati na naš sistem obrazovanja, a posredno i na neke druge segmente našeg društva.

Na početku prokomentarisao bih nedavnu ministrovu izjavu da je donošenje seta zakona iz oblasti obrazovanja najveći reformski iskorak ove vlade. Na prvi pogled ova izjava može zazvučati pretenciozno. Međutim, ako imamo u vidu zakone koji su danas pred nama, kao i Zakon o visokom obrazovanju o kojem je ova skupština raspravljala na prethodnoj sjednici, mislim da ministar ima pravo na ovakvu tvrdnju. Sa druge strane, smatram da je izuzetno važno što crnogorska vlada pitanje obrazovanja izdiže na nivo prioriteta, dajući mu značaj kakav mu daju sve moderne države. Na kraju krajeva, sadašnja Vlada ovim nastavlja prethodne projekte i prethodne inicijative u ovom pravcu koje su započete i ranije. Dakle, to je izuzetno ohrabrujuće jer se na taj način pojam obrazovanja stavlja u fokus interesovanja, izdiže se, kao što rekoh, na nivo prioriteta onako kako to rade sve moderne države. Svjesni smo da bez znanja nema napretka. Oni pojedinci i one države koji to nisu shvatili ne mogu ići. /Prekid/ u ovom zakonu, a to se može aplikovati na cijeli set zakona jeste da je akcenat na kvalitetu. Dakle, ne na formi, nego na suštinski kvalitativnim komponentama koje će se inkorporirati u naš sistem obrazovanja i koje će na kvalitetan način spremati naše đake za buduće studiranje, odnosno budući rad.

Razumije se, zakoni o kojima danas razgovaramo samo su prvi, rekao bih, temeljni korak u pravcu sveobuhvatne reforme crnogorskog sistema obrazovanja. Te reforme moraju pratiti, prije svega, kvalitetna kadrovska rješenja, jer reforme nose ljudi, kvalitetni i sposobni ljudi, a onda i ostalo. Pored ostalog, izgradnja objekata o čemu je ministar nedavno govorio u ovom domu, takođe mora biti jedan od segmenata ove reforme.

U ovom kontekstu važno je napomenuti da se ovim setom zakona reafirmiše pojam učenja kao modus vivendi mladih ljudi, a takođe izražava se ambicija da se vrati neophodni dignitet prosvjetnom pozivu.

Želim da naglasim da je od izuzetnog značaja što najveća snaga na političkoj sceni Crne Gore Demokratska partija socijalista pitanje obrazovanja stavlja u fokus svojih interesovanja, odnosno tretira ga kao jedno od ključnih u svom partijskom programu i to ne dekorativno, nego suštinski, nudeći konkretne predloge i definišući precizne ciljeve.

Kratko ću podsjetiti šta o tome piše u programu naše partije. Unapređenje obrazovanja na svim nivoima, njegovo dalje usaglašavanje sa potrebama tržišta rada biće visoko na agendi naše Vlade. Znanje i vještine, intelektualni naučni potencijali moraju biti temelj uspjeha našeg društva. Reformom obrazovanja i novim modelom nagrađivanja i stimulisanja za bavljenje prosvjetnim pozivom Vlada će podstaći proces obnove društvenog ugleda i autoriteta prosvjetnih radnika na svim nivoima. Cilj nam je da se najtalentovaniji i najспособniji u društvu opet opredjeljuju za poziv prosvjetnog radnika da bi i na taj način snažili ulogu škole u formiranju zdrave ličnosti.

Dozvolite mi na kraju da dodam i sljedeće. Nemoguće je u ovom kontekstu, kad govorimo o

obrazovanju, ne dotaći se i pojma identiteta. Naime, škola, odnosno obrazovne institucije na svim nivoima su posebno pozvane da daju doprinos izgradnji osjećaja pripadnosti svojoj zemlji kod mladih generacija. Ovo je važan cilj ukupnog obrazovnog procesa i prioritetan zadatak za crnogorski prosvjetni esnaf na svim nivoima. Dakle, poslije porodice, vrtići i škole moraju imati ključnu ulogu u razvijanju osjećaja pripadnosti, osjećaja zajedništva, osjećaja ljubavi prema svojoj zemlji. Tek tako, sa tim osjećanjem u sebi, noseći ga bezrezervno i bez dileme valjda jedino i onako kako se može voljeti svoja zemlja, naši đaci, naša djeca daće pravi doprinos razvoju svoje države Crne Gore. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 16:02:12)

Hvala Vama, poslaniče Novoviću.
Za riječ se javio poslanik Bogdan Fatić.

BOGDAN FATIĆ (10.07.17 16:02:19)

Zahvaljujem.

Poštovani predsjedniče, uvažene građanke i građani Crne Gore, poštovane kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministre sa saradnicom i saradnicima,

Obezbeđivanje kvalifikovane radne snage jedan je od najznačajnijih interesa ne samo u Crnoj Gori već i u zemljama regiona. Kvalifikovane radne snage nema bez kvalitetnog stručnog obrazovanja. Sistem srednjeg stručnog obrazovanja treba da odgovori na izazove koje pred njima stavlja privreda, preduzetnici i društvo u cjelini, ali i pojedinac. Pojedinac u tom dijelu što ga moramo kvalifikovati i spremiti za tržište rada. Zbog svega toga nužno je imati kvalitetno stručno obrazovanje i ulagati u to stručno obrazovanje na taj način što ćemo ga približiti mladim ljudima, da se ti mladi ljudi zainteresuju i da budu značajni učesnici svega toga.

Jedna od ambicija novih mjera odnosi se na značajni prolazak sa sistema srednjeg stručnog obrazovanja, koji se zasniva na školi, na dualni sistem srednjeg stručnog obrazovanja. Dualno obrazovanje stvara mogućnost da mladi razvijaju praktične vještine, znanja koje će omogućiti da poslije srednje škole zasnuju radni odnos ili da u skladu sa svojim sklonostima, ambicijama nastave akademsko školovanje. Korist za društvo se ogleda u tome što se radna snaga obrazuje u skladu sa potrebama privrede, pa je samim tim ispunjen uslov da nezaposlenost bude manja.

Na trogodišnjim programima postoji mogućnost za dualno obrazovanje u kojem se učenik školuje i radi kod poslodavca uz novčanu nadoknadu - ukoliko postoji interes obje strane. Za poslodavca je podsticajno i to što će zaradu učenicima u prva dva razreda plaćati Ministarstvo, a poslodavac samo u III razredu, za razliku od prethodnog perioda kad je kompletnu nadoknadu plaćao poslodavac. Ta nadoknada u I i II razredu iznosi 50, odnosno 75 eura, a u III razredu 100 eura. Za 110 učenika deficitarnih kvalifikacija biće obezbijeđene mjesečne stipendije u iznosu od 70 eura. Na ovogodišnjem konkursu se prijavilo, pročitao sam iz medija, 117 učenika. Raspodjela je u toku, što znači da će učenici koji se školuju po dualnom sistemu obrazovanja, a istovremeno su korisnici stipendija, imati mjesečnu nadoknadu u iznosu između 120 i 170 eura.

Ovim zakonom podstiču se poslodavci da se aktivno uključe u stručno obrazovanje. Moram napomenuti da je Ministarstvo prosvjete u saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore potpisalo Protokol o saradnji krajem aprila 2017. godine, ako se dobro sjećam, i tim protokolom definisalo da se ulaže u znanje mladih ljudi kroz rad i kasnije njihovo radno angažovanje.

Ispunjenost uslova prijavljenih poslodavaca za obavljanje praktične nastave utvrđuje Centar za stručno obrazovanje. U srednjim školama postoji sistematizovano radno mjesto - organizator praktične nastave, koji će pratiti izvođenje praktične nastave kod poslodavaca. Ovaj vid edukacije primjenjuje se u većem broju evropskih zemalja, ali su najpoznatiji i najuspješniji modeli Austrije i Njemačke. Praksa je pokazala /Prekid/ koji imaju dualno stručno obrazovanje, stopa nezaposlenosti mladih po pravilu je manja od 10%.

Nakon svih aktivnosti koje su sprovedene u junskom upisnom roku, na obrazovne

programa III stepena upisano je 12% više učenika nego što je to bilo prošle godine i, kao što ste Vi kazali, očekujete sa avgustovskim rokom da taj procenat bude 20% veći nego što je to bio prošle godine.

Prijedlog zakona se odnosi na nešto drugačiju upisnu politiku. Uvođenjem bodovnog limita učenici sa izrazito lošim rezultatom tokom prethodnog obrazovanja će moći da budu upisani samo u trogodišnje stručne škole. Učenici će na taj način imati jasnu viziju koliko mogu, šta žele i šta se od njih očekuje.

Manji broj učenika u odjeljenju pozitivno će uticati na kvalitet nastave. Smanjena je norma časova nastavnika praktičnog obrazovanja sa 24 na 22.

Prijedlogom zakona se preciznije definiše srednje umjetničko obrazovanje. Učenik u srednjoj umjetničkoj školi na kraju nastavne godine polaže godišnji ispit iz stručnih predmeta u skladu sa obrazovnim programom. Ovim zakonom se, između ostalog, predlaže da učenici koji osvoje I, II ili III mjesto na državnom ili međunarodnom takmičenju ne polažu godišnji ispit. Smatram da na sličan način, uz određene benefite, treba motivisati nadarene učenike drugih srednjih škola.

Podržavanje mobilnosti u učenju, korišćenje informacione tehnologije, poznavanje stranih jezika nikad nije bilo važnije. S tim u vezi, iznio bih prijedlog da se u pojedinim stručnim školama nastavi sa izučavanjem drugog stranog jezika, koji su učenici počeli izučavati u osnovnoj školi. To bi pomoglo da se mladi bolje snađu na tržištu rada, posebno u ugostiteljstvu, turizmu i ostalim stručnim školama. Posebno je značajno da učenici imaju stalni pristup informacijama u oblasti obrazovanja, zapošljavanja i potrebama tržišta rada.

Moram da napomenem da nedostaci dosadašnjeg zakona nijesu tolika posljedica nedostatka strateških uvida i propisa koje smo imali, već više nedostatka efikasne implementacije. To govorim kao čovjek koji je u jednom periodu svog radnog angažmana izvodio nastavu u srednjoj stručnoj školi. Mislim da Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju obuhvatnije, sadržajnije i preciznije definiše pojedine odredbe, što će olakšati njegovu primjenu.

Na samom kraju želim da napomenem da je ulaganje u stručno obrazovanje mladih neophodno. Za sprovođenje ovog zakona potrebna su dodatna finansijska sredstva iz budžeta i s obzirom na učinak koji se može postići, mislim da ona nijesu velika. Radi se o ulaganju u mlade ljude i stav Demokratske partije socijalista jeste da ovaj zakon treba usvojiti. Uz to ističem da je Zakon usklađen sa propisima Evropske unije. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 16:08:04)

Hvala Vama, poslaniče Fatiću.
Za riječ se javila poslanica Marta Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (10.07.17 16:08:12)

Hvala, predsjedniče.

Poštovani ministre sa saradnicima, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore.

Danas je nemoguće razmatrati razvojne kapacitete jednog društva ukoliko ne govorimo o obrazovanju, ukoliko ne govorimo o socijalnom kapitalu jednog društva, ukoliko ne govorimo o njegovim ljudskim resursima. Stoga je jasno koliko je važna reforma, odnosno modernizacija obrazovanja i koliko su važni zakoni koje danas raspravljamo u Skupštini.

Obzirom na objedinjenu raspravu i na ograničeno vrijeme, kao i činjenicu da su kolege uglavnom istakli bitne novine u ovim predlozima zakona, ja ću se kratko osvrnuti na Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o stručnom obrazovanju, tačnije o problemima koje imamo u praksi. To su, prije svega, problem neusklađenosti potreba privrede sa onim što nudi tržište rada, nedostatak radne snage srednjeg stručnog obrazovnog nivoa, mislim na struke i

zanimanja koja su potrebna našoj privredi, prvenstveno u granama koje su prepoznate kao nosioci privrednog razvoja.

Reforma srednjeg stručnog obrazovanja može uspjeti jedino aktivnim djelovanjem i saradnjom svih činilaca društvenog i privrednog života. Kad ovo kažem, mislim prvenstveno na društveni i privredni život jedne lokalne zajednice i to je ono od čega moramo početi. Škola mora da bude otvoreni sistem za saradnju sa svim partnerima i stoga rukovodstvo škole treba da saraduje i sa cijelom lokalnom zajednicom, sa privrednicima, sa opštinom, sa zavodom za zapošljavanje, da konstantno budu u komunikaciju upravo sa njima i da osluškuje i da prema tome vodi upisnu politiku i inicira otvaranje odgovarajućeg smjera koji je potreban u datom trenutku. Naravno, uz pomoć Ministarstva, da se stvore tehnički i kadrovski kapaciteti za otvaranje odgovarajućeg smjera koji je neophodan u tom trenutku za odgovarajuću lokalnu zajednicu. Međutim, upravo problem sa kojim se suočavamo jeste ta upisna politika koju treba da vode lokalne zajednice i škole prema potrebama privrede a ne, nažalost, prema kadru koji se nalazi u zbornici i prema normama profesora.

Kada ovo govorim, mislim na male gradove na sjeveru. Navešću nekoliko primjera, konkretno u mom gradu na Zavodu za zapošljavanje trenutno nema nijedan nezaposleni sa srednjom šumarskom školom. A počev od Uprave za šume koja konstantno govori o nedostatku ovoga kadra, počev od pilana, od drvoprerađivačke industrije koju imamo u našem gradu - prosto svi vape za tim kadrom. Ali, nema te inicijativnosti da se upravo u mom gradu otvori na primjer srednja šumarska škola. Da ne govorim o srednjoj poljoprivrednoj školi, gdje već imamo prepoznatljive poljoprivrednike čija su djeca već stasala da budu ti koji će biti obučeni da već razvijeno preduzetništvo svojih roditelja nastave. Dakle, nemaju mogućnosti da imaju srednje stručno obrazovanje, odnosno srednju poljoprivrednu školu u svom gradu.

Ja hoću prosto da naglasim da je činjenica da Ministarstvo ne može da prepozna potrebe jedne lokalne zajednice, jer ta inicijativa treba da dolazi, kako sam već istakla, od samog rukovodstva škole. Nažalost, upravo zbog ovog kadra u zbornici i ovih normi, te inicijativnosti nema. Imali smo priliku i iz prakse da Ministarstvo zaista pokazuje uvijek mogućnost školi koja god izrazi želju za određenim smjerom da stvara te tehničke kadrovske kapacitete. Nažalost toga nema od onih koji bi trebali to da iniciraju i to prije svega dovodi do nedostatka obučenog i kvalitetnog kadra, koji bi odmah mogao naći zaposlenje u svojoj lokalnoj zajednici, dovodi do toga da privrednici nemaju kadar i prinuđeni su da ga traže u drugim gradovima, ili, što je češće, i u drugim državama i što je najvažnije, onome o čemu svi govorimo - na sjeveru dovodi do iseljavanja stanovništva. Jer, u jednoj školskoj godini kada se 10 - 15 đaka preseli u drugi grad sa roditeljima, dolazi do selidbe cijelih porodica. Ako lokalna zajednica nije u stanju da prepozna da od nje treba da ide inicijativnost ka Ministarstvu, smatram da je ovo zaista jedno važno pitanje gdje bi Ministarstvo trebalo da se uključi. Što se tiče srednjeg stručnog obrazovanja, važno je prepoznati mogućnosti koje nudi srednje stručno obrazovanje. Kao što ste već istakli, ova deficitarna zanimanja koja je jedino moguće uživjeti stipendijama i tarantovanjem zaposlenja i specijalističkih obuka i Ministarstvo već na tome radi.

Što se tiče srednjeg stručnog obrazovanja, na kraju bih zaista istakla da je kvalitet u svemu jedna veoma bitna stavka jer možete biti ne znam kako školovani, ne znam na kakvim funkcijama, ne znam kako slavni, ali dobra frizerka, dobra šnajderka, dobar zanatlija - tu ćete uvijek morati da čekate. Mislim da je kampanja koju ste u prethodnom periodu sproveli zaista dala rezultata i da treba tako da nastavite.

Na kraju, što je najvažnije, što se cijelog seta zakona tiče, jeste primjena i nadam se da ćete efikasno implementirati ove zakone. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 16:14:55)

Hvala Vama, poslanice Šćepanović.

Riječ ima poslanik Obrad Mišo Stanišić, a neka se pripremi poslanica Branka Tanasijević.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (10.07.17 16:15:04)

Hvala Vam, gospodine predsjedniče.

Uvaženi ministre Šehoviću sa saradnicima, kolegice, kolege, poštovani građani,

Ja ću kratko pokušati da se vratim struci koju sam napustio, nažalost, prije 20 i više godina.

Vi ste, ministre, u Vašem uvodnom izlaganju u jednoj od prvih rečenica izgovorili da ovim zakonima želite da stvorite što bolje uslove za obrazovanje svih kadrova /Prekid/ koje tretiraju ovi zakoni. Ja se potpuno slažem. I dobro je da je u izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju endencija da se broj učenika u odjeljenjima smanji sa 33 na 30, odnosno sa 30 na 28. To će vjerovatno doprinijeti efikasnoj realizaciji nastavnog plana i programa, a i boljim rezultatima u vaspitno-obrazovnom radu. Mislim da je to intencija zbog čega se ove izmjene i dopune donose. Takođe, pozdravljam i prijedlog da se od prvog razreda osnovne škole uvede kao strani jezik engleski jezik. Ovo ne bih govorio ako ne bih napravio paralelu sa predškolskim vaspitanjem, sa izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju. Ja znam da je u Crnoj Gori to regulisano dobro, međutim ima jedan problem. Uslovi za rad predškolskog obrazovanja i vaspitanja u glavnom gradu naše države nijesu adekvatni. To nije problem bio sada Vas, ministre, nego to je bio problem svih ministarstava i u prethodnom periodu i mislim da se na tome trebalo uraditi više. Ako znamo da je tendencija da uvodimo engleski jezik u predškolskoj grupi, a takođe ako znamo da po Zakonu o predškolskom vaspitanju i obrazovanju u članu 4 prvi stav piše da predškolsko obrazovanje i vaspitanje prije svega treba obezbijediti stvaranje uslova za život, razvoj i učenje djece, mislim da tih uslova u glavnom gradu Crne Gore u vrtićima u gradskom jezgru nema. Zašto to govorim? Zato ako znamo da je članom 24 tog zakona rečeno da je desetoro djece najmanje u mješovitoj vaspitnoj grupi do tri godine, a najviše dvadesetpetoro djece uzrasta od pet do šest godina, znači u predškolskoj vaspitnoj grupi.

Uvažena gospodo, mi treba da znamo da postoje vaspitne grupe u svim vrtićima u gradskom jezgru koje duplo premašuju ovaj broj. Čak ima djece i od četrdesetoro u jednoj grupi. I sada možete zamisliti kako će ta djeca učiti engleski jezik u predškolskoj vaspitnoj grupi od pet do šest godina, a ima ih četrdesetoro u prostoru od 15 do 20 kvadrata. Nikako. I to treba društvo da zna i o tome treba da se povede računa, jer prije svega za vaspitno-obrazovni proces osnovni uslov je prostor. Prostora nema, vaspitno-obrazovnog kadra ima, nastavnih sredstava ima. Znači, trebaju nam sredstva da izgradimo vaspitno-obrazovane ustanove u Podgorici da bismo vaspitno-obrazovni proces predškolskog vaspitanja i obrazovanja regulisali na zakonom utvrđen način. Ja se samo pitam šta bih ja radio da sam kojim slučajem prosvjetni inspektor, a bio sam to prije 25 i više godina. Kakav bi mi zapisnik bio da dođem u vrtiće da ih obiđem i kakve bih zaključke donio. Ne ja kao prosvjetni inspektor samo, nego i inspektor rada, prije svega, koji misli o uslovima rada radnika na svim poljima u našem društvu. I mislim da zaista ovo treba apostrofirati. Ja vjerujem da ćete vi uraditi sve da se ti uslovi poboljšaju i da će do implemetacije ovih zakona doći u pravom smislu te riječi. A ono što je sada evidentno jeste, ne želeći da minimiziram bilo koju profesiju u Crnoj Gori, ali u glavnom gradu naše države vaspitači su najmanje vaspitači, a sve ostalo jesu. Jer znate kako? Najveći je njihov posao da od četrdesetoro djece uspiju da se nijedno ne povrijedi za vrijeme vaspitno-obrazovnog rada, a da ne govorimo o engleskom jeziku i o nastavnom procesu koji treba da se odvija u skladu sa nastavnim planom i programom, koji važi kako za predškolsko, tako za osnovno, srednje i visoko obrazovanje.

Toliko. Napravio sam tu paralelu ne da bih kritikovao, nego da bih samo skrenuo na nešto što je evidentno u našem glavnom gradu i što je evidentno u ovoj oblasti o kojoj sam govorio. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 16:19:56)

Hvala Vama, poslaniče Stanišiću.

Sada riječ ima Branka Tanasijević, a neka se pripremi poslanica Jovanka Laličić.

BRANKA TANASIJEVIĆ (10.07.17 16:20:08)

Hvala lijepa.

Poštovani predsjedniče, poštovani potpredsjedniče, poštovana gospodo iz Vlade, poštovani ministre Šehoviću sa saradnicima, kolegice i kolege poslanici i poštovani građani,

Ja bih željela na početku da kažem da sjednica koja raspravlja o obrazovanju je jedna od najznačajnijih sjednica koja se može desiti u mandatu jedne Skupštine. Tako smatram da je ovo jako važna sjednica koja će se po kvalitetu diskusija i odnosa prema obrazovanju pamti. Ovo govorim iz razloga što je obrazovanje najveći resurs jednog društva i što se stepen napretka jednog društva upravo može mjeriti stepenom obrazovanja njegovih građana. A da je to ideja koja nije aktuelna od savremenog doba govori i činjenica da je još u Antičkoj Grčkoj postojala jedna vrlo interesantna anegdota koja kaže da ako ne bi postojali pekari, onda bi Atinjani ili Grci bili gladni; ako ne bi bilo krojača, oni ne bi imali šta da obuku, a ako ne bi bilo učitelja, onda ne bi bilo ni Atine. Tako da važnost obrazovanja koji sam željela da istaknem mislim da je najbolji način bio preko ove anegdote koja se vezuje za antički period.

Takođe, kada raspravljamo o setu zakona iz obrazovanja, želim da naglasim da je reforma obrazovanja u Crnoj Gori započela 2000. godine, a da je knjiga promjena koja je utvrdila strateške ciljeve obrazovanja bila 2001. godine. Školske 2004/2005. već su se desile značajne promjene u sferi obrazovanja, a 2013. godine mi smo raspravljali o setu zakona i unaprijedili rješenja koja se odnose na obrazovni sistem.

Takođe, 2017. godine raspravljamo ponovo o izmjenama i dopunama u obrazovnom sistemu. Mislim da je to dobro jer to pokazuje da Vlada Crne Gore ima kontinuitet i da je posvećena svom osnovnom strateškom cilju, a to je društvo zasnovano na znanju.

Pošto sam ja profesor koja je preko dvadeset godina bila u učionici, ja sam programirana na 45 minuta i ako bih sada govorila o svim segmentima obrazovanja, vjerovatno bi mi trebalo mnogo vremena. Iz tog razloga, ja ću dio svoje pažnje fokusirati na obrazovanje odraslih i na predškolsko obrazovanje. Zato bih vas zamolila ako je moguće da sad nešto kažem o obrazovanju odraslih, jer je to segment koji je jako važan, a da mi date još pet minuta kasnije da govorim o predškolskom obrazovanju ako nije problem.

Dakle, što se tiče zakonskog okvira koji se odnosi na obrazovanje odraslih, ono se bavi uključivanjem svih uzrasnih grupa u cjeloživotno učenje sa ciljem unapređenja znanja, vještina i sposobnosti unutar lične, građanske, profesionalne i poslovne perspektive. Dobro pozicioniranje ovog segmenta obrazovanja u okviru ukupnog sistema obrazovanja je način da se promoviše i realizuje potreba učenja u svim životnim razdobljima - od rane mladosti do starosti, u svim oblicima u kome se ono ostvaruje: formalno, neformalno, informalno i samousmjereno obrazovanje. Uz koncept obrazovanja odraslih najčešće se vezuju ciljevi ekonomske prirode, npr. postizanje veće konkurentnosti na tržištu rada, jer kada se profesionalne vještine dopune i nadgrade, znanje dobija na trajnosti i primjenjivosti.

S druge strane, ne smiju se zanemariti ni jednako važni ciljevi koji doprinose aktivnijoj ulozi pojedinca u društvu, gdje do izražaja dolazi individualni potencijal, lični, obrazovni interes i talenat. Odnosno, pored društvene korisnosti, znanje, vještine i kompetencije su način da pojedinci zadrže osjećaj lične vrijednosti i samopoštovanja, bez obzira na godine. Ideja cijeloživotnog učenja javila se još u Platonovom djelu "Država", ali je prvi put artikulirana kao temelj za razumijevanje obrazovanja kao kontinuiranog aspekta svakodnevnog života na katedri za psihologiju edukacije na Oksfordu sredinom XX vijeka. Od tada se ovo učenje od početne ideje razvilo u dominantno načelo i orijentaciju razvoja brojnih nacionalnih obrazovnih programa. Njegova važnost se ističe u nizu međunarodnih dokumenata, planova, deklaracija i konferencija, među kojima je i deklaracija UNESCO-a i Memorandum evropske komisije o cjeloživotnom učenju.

Devedesetih godina XX vijeka u Evropi obrazovanje odraslih se afirmiše kao politika koja odgovara na probleme krize i povećane nezaposlenosti. U tom periodu se fokus sa obrazovanja, kao institucijalizovanog i organizovanog procesa, pomjera na sve oblike učenja u svim životnim okolnostima. Za afirmaciju obrazovanja odraslih od značaja su i zaključci sa zasjedanja Evropskog vijeća, održanog u Lisabonu u martu 2000. godine /Prekid/ potvrđuju da je kvalitetno obrazovanje odraslih neophodno za uspješnu tranziciju društva koje je utemeljeno na znanju. Da bi se unaprijedilo obrazovanje odraslih kojim se obezbjeđuju ključne kompetencije koje su svakoj individui potrebne, Predlogom zakona u izmjenama i dopunama Zakona o obrazovanju odraslih s pravom se insistira na adragoškoj osposobljenosti onih koji rade na

realizaciji programa obrazovanja za odrasle, naročito iz razloga što u Crnoj Gori još uvijek ne postoji katedra za andragogiju. Predlogom zakona definisan je pojam andragoške osposobljenosti koja se stiče po posebnom programu koji donosi nadležni savjet, a završavanjem propisanog programa u organizaciji Centra za stručno obrazovanje kandidatu se izdaje potvrda o andragoškoj osposobljenosti.

Ovim povodom bih željela da kažem da smo se na Odboru za prosvjetu, nauku, kulturu i sport dogovorili, odnosno postigli saglasnost da se ovdje praktično radi o nekim prelaznim rješenjima, jer sertifikat koji se dobija o andragoškoj osposobljenosti na ovaj način ne može zamijeniti školovanog andragoga. Pošto se tu radi o deficitarnom zanimanju, trebalo bi razmisliti u pravcu otvaranja katedre za andragogiju u nekom narednom periodu, jer je sigurno da bi nekolicke generacije koje bi se obučavale za zvanje andragoga imale svoj prostor na tržištu rada Crne Gore.

Takođe, želim da istaknem novinu koja je predviđena Predlogom zakona da provjeravanje znanja i vještina ne bude više u nadležnosti Ispitnog centra već organizatora obrazovanja. Unapređenje ovog segmenta obrazovanja je od izuzetnog značaja, jer je obrazovanje odraslih neka vrsta poziva na stvaranje kulture učenja društvene organizacije i ekonomije zasnovane na znanju i na unapređenju sposobnosti postignuća odraslih ljudi kroz uspostavljanje obrazovnog kontinuma u kome su sve uzrasne grupe jednako važne. Odnosno, jedan od glavnih strateških ciljeva Evropske unije u sferi obrazovanja je da sve starosne grupe u sferi obrazovanja imaju isti značaj, jer njihove vještine obrazovanja i kompetencije mogu doprinijeti razvoju jednog društva. Jako mi je drago da je Crna Gora krenula tim putem, da obrazovanje odraslih dobija veliki značaj u sistemu obrazovanja Crne Gore.

I za kraj bih pomenula da motivisanost pojedinca za učenje u određenom životnom razdoblju usvojeno i uslovljeno znanjem, navikama i iskustvima koje je neko stekao u mlađoj životnoj dobi. Tim povodom jedan od organizatora francuskog teatra je rekao - Probuditi nove kulturne potrebe kod odraslih to je ogromni problem, ali slijediti te potrebe i unapređivati ih - to jeste teško, ali je neophodno.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 16:28:35)

Hvala Vama, poslanice Tanasijević.

Riječ ima poslanica Laličić.

Izvolite.

Neka se pripremi poslanik Mihailo Anđušić.

JOVANKA LALIČIĆ (10.07.17 16:28:41)

Poštovani predsjedniče Skupštine, uvažene kolege i kolegice, poštovani ministre sa saradnicima, poštovani građani Crne Gore,

Na dnevnom redu sjednice Skupštine je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, veoma važan Zakon u cijelom setu zakona u oblasti obrazovanja. Crna Gora je proces inkluzivnog obrazovanja otpočela 2004. godine donošenjem zakona, njegovim izmjenama 2010. i u konačnom ponuđenim izmjenama i dopunama o kojima je danas riječ. Inkluzivno obrazovanje odnosi se na mogućnost škole da obezbijedi kvalitetno obrazovanje svoj djeci, bez obzira na njihove različitosti. To je proces prepoznavanja odgovaranja na različite potrebe djece kroz povećano učešće u učenju, kulturnom životu i životu zajednice. Svi roditelji žele da njihova djeca budu prihvaćena od strane zajednice i vršnjaka. Inkluzija zasigurno otvara mogućnosti za ostvarivanje te roditeljske vizije, pa se roditelji sve više odlučuju da svoju djecu šalju u redovnu školu.

Dozvolite da istaknem par važnih izmjena i dopuna zakona koje to zaslužuju, jer su usmjerene na osavremenjavanje prakse, unapređenje modela i usluga osnovne i dodatne podrške za djecu sa smetnjama i djecu sa teškoćama u razvoju prilagođene njihovim potrebama. Kada je u pitanju definisanje djece sa smetnjama u razvoju, mislim da je jako bitno što su ovim članom obuhvaćena i djeca sa smetnjama iz spektra autizma, a u pogledu definisanja djece sa teškoćama

u razvoju djeca sa govorno-jezičkim teškoćama.

Zakon sadrži i antidiskriminacionu odredbu koja zabranjuje svaku vrstu fizičkog, psihičkog, socijalnog nasilja, zlostavljanja, zanemarivanja, fizičkog kažnjavanja, vrijeđanja ličnosti i seksualnu zlostupotrebu djece, učenika i svaki oblik drugi deskriminacije. Koncept zakona usmjeren je na kvalitetno i dostupno obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama, u skladu sa njihovim interesovanjima, mogućnostima i potrebama, što cijenim da je jako bitno. Ta individualizacija će se postići na način što se Predlogom zakona predviđa obaveza donošenja programa sa dodatnom stručnom pomoći, donošenja individualnog razvojno-obrazovnog programa za svako dijete i donošenja individualnog tranzicionog plana čiji su ciljevi, mjere i aktivnosti usmjerene na podršku učenika u procesu prelaska iz jednog obrazovnog nivoa u drugi, odnosno iz sistema obrazovanja na tržište rada i zapošljavanje.

Ono što je ključno u predloženo izmjenama i dopunama jeste da se vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama ostvaruje prije svega uključivanjem u vaspitne grupe, odnosno odjeljenja sa ostalom djecom, naravno po obrazovnom programu sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći. Ovakvo rješenje doprinosi da se kod djece sa posebnim obrazovnim potrebama razvija i njeguje osjećanje prihvaćenosti, pruža se mogućnost uspostavljanja prijateljstva interakcije sa drugom djecom u prirodnoj vršnjačkoj sredini. S druge strane, kod druge djece razvija se solidarnost i empatija. Boraveći među vršnjacima, djeca sa posebnim obrazovnim potrebama se osposobljavaju da se brinu o sebi, postižu napredak na planu socijalizacije, emocionalne sigurnosti, samopoštovanje, samostalnosti. Izmjenama zakona predviđeno je da se vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim potrebama ostvaruje integrisanim odjeljenjima, koja se mogu organizovati pri redovnoj školi i resurnim centrima, ali tek onda kada se zbog težine smetnji ne mogu obrazovati u redovnim odjeljenjima.

Poštovani građani, u dosadašnjoj primjeni zakona bilo je problema u angažovanju asistenta u nastavi. Asistenti su radili ili volonterski ili su bili angažovani od strane Zavoda za zapošljavanje kroz javne radove. Izmjenama člana 30a predloženo je mnogo kvalitetnije rješenje. Naime, odredba je eksplicitna - da se djetetu sa posebnim obrazovnim potrebama organizuje asistencija u nastavi preko asistenta sa kojim škola zaključuje Ugovor o radu na određeno vrijeme. Podaci pokazuju da je u javnosti kako stručnoj, tako i laičkoj, posebno među roditeljima i profesorima, značajno podignuta svijest o značenju inkluzivnog obrazovanja.

Donošenjem ovih izmjena i dopuna zakona, koji je usaglašen sa propisima Evropske unije u ovoj oblasti, usvajanjem posebne Strategije inkluzivnog obrazovanja 2014 - 2018. stvoren je normativni okvir koji će roditeljima djece sa posebnim obrazovnim potrebama pružiti podršku u ostvarivanju odgovornog roditeljstva, zaposlenim u obrazovno-vaspitnim ustanovama omogućiti razvoj stimulativnog okruženja, a djeci da se vaspitavaju i obrazuju na način koji će im omogućiti da se osposobe za samostalan život i time postanu korisni članovi društva. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 16:33:38)

Hvala Vama, poslanice Laličić.
Riječ ima poslanik Mihalo Anđušić.
Neka se pripremi poslanik Vujica Lazović.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (10.07.17 16:33:47)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvaženi građani, uvaženi ministre sa saradnicima, drage kolegice i kolege,

Prije početka kratke elaboracije i nekog svog ličnog osvrta na osnove Izmjena i dopuna Zakona o stručnom obrazovanju, želim zaista da izrazim zadovoljstvo što smo evo danas u prilici da razmatramo, a nadam se i usvojimo cio ovaj jedan set zakona o obrazovanju koji će napraviti ključni iskorak ka formiranju jednog savremenog, fleksibilnog i kvalitetnog sistema obrazovanja kakav je u ovom trenutku potreban Crnoj Gori.

Kada su u pitanju reforme, izmjene zakona i sve ono što u kontinuitetu resorno ministarstvo

radi u cilju unapređenja razvoja stručnog obrazovanja, želim da izrazim zadovoljstvo što aktuelna Vlada i resorno ministarstvo na uspješan način realizuju obaveze i unapređuju rešenja i mjere strukturnih reformi u oblasti ovog dijela obrazovanja, a i obrazovanja na svim nivoima koje su započete 2016. godine.

Iako predstavlja samo dio šeme iz strukture obrazovnog sistema i plana njegove strukturne reforme, ukoliko uzmemo u obzir jedan od glavnih prioriteta ove vlade, kao što su stvaranje uslova za razvoj preduzetništva i otvaranje novih radnih mjesta u privatnom sektoru, onda sa sigurnošću možemo reći da stručno obrazovanje sa ovog aspekta, a naročito u ovom trenutku predstavlja možda i najznačajniji dio obrazovnog sistema i njegove strukturne reforme.

Kao što sam nedavno kroz institut poslaničkog pitanja istakao, izazovi brzog razvoja novih znanja i tehnologija, učestale promjene na tržištu rada, sve veća težnja za visokokvalifikovanom radnom snagom, proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji ubrzano nameću nužnost uspostavljanja fleksibilnog, savremenog, prohodnog i otvorenog sistema stručnog obrazovanja.

Želim istaći da najviše raduje činjenica da su izmjene i dopune ovog zakona donijele najznačajnije promjene upravo u dijelu koji treba da omogući jedan ovakav koncept sistema stručnog obrazovanja: savremen, fleksibilan i zasnovan nadasve na praktičnom obrazovanju. Crnogorskom obrazovnom sistemu i što je, takođe, podjednako bitno crnogorskoj privredi je potrebno stručno obrazovanje u funkciji razvoja profesionalnih i za posao potrebnih kompetencija koje moraju zadovoljiti potrebe modernog, konkurentnog i fleksibilnog tržišta rada, spremnog na brze promjene i podsticanje uspjeha pojedinaca na takvom tržištu rada.

Ono što, po mom mišljenju, pored ostalih značajnih izmjena predstavlja najznačajniju i potencijalno izmjenu sa najdjelotvornijim efektom jeste uređenje pitanja od značaja za realizovanje praktičnog obrazovanja. Mjere kao što su uvođenje instituta upravnog ugovora kod uređivanja međusobnih odnosa između škole i poslodavca kod kojeg učenici obavljaju praktično obrazovanje, zatim mjere kojima se precizira trajanje profesionalne prakse za učenike u toku nastavne godine predstavljaju konkretne i kvalitetno koncipirane inpute koji treba da doprinesu otklanjanju preostalih nedostataka u ovom sektoru obrazovanja.

Veoma bitan detalj u dijelu odnosa sa poslodavcima predstavlja i mjera kontrole ispunjenosti uslova poslodavaca za obavljanje praktične nastave od strane Centra za stručno obrazovanje, koja će višestruko uticati na otklanjanje nedostataka u odnosu poslodavac - učenik. U prilog činjenici da najveću vrijednost ovog zakona nosi izmjena u dijelu unapređenja obrazovanja učenika kod poslodavaca, odnosno takozvanog dualnog oblika obrazovanja, ide i podatak da predložene mjere omogućavaju da se težište stavlja na praktično obrazovanje učenika kroz konkretnu mjeru obezbjeđivanja sredstava za mjesečnu nadoknadu učenicima za prvu i drugu godinu školovanja iz budžeta Crne Gore. Ove mjere značajno će stimulisati poslodavce da zaključuju individualne ugovore o obrazovanju sa učenicima, budući da je to do sada bilo u obavezi isključivo poslodavca, zajedno sa porezima i doprinosima koje su bili u obavezi da uplaćuju. Sve ove izmjene daju konkretan doprinos stvaranju uslova za nesmetanu održivost koncepta da praktično obrazovanje u toku nastave koje se organizuje u školi, kao i kod poslodavaca obuhvata 45% ukupnog broja časova.

Predloženim mjerama u ovom dijelu takođe će se omogućiti uslovi učenicima da tokom ljetnjeg raspusta, nakon završene profesionalne prakse, uz saglasnost roditelja zaključe ugovor o radu na određeno vrijeme sa poslodavcem, što će doprinijeti otklanjanju još jednog problema crnogorske privrede, a to je zapošljavanje domaće radne snage tokom ljetnjih mjeseci.

Još jedna značajna vrijednost ovih izmjena zakona o stručnom obrazovanju jeste i omogućavanje dostupnosti stručnog obrazovanja svim licima bez obzira na koje lično svojstvo se odnosi. Takođe, mjere u dijelu izmjena zahtjevnosti stručnog i maturalnog ispita, uloge državne komisije za pripremu i izvođenje istih, pravila manjeg broja učenika u odjeljenju, izmjene u dijelu upisne politike trogodišnjih i četvorogodišnjih škola, mjere vezane za norme nastavnika i stručnih saradnika, a naročito mjere u dijelu definisanja srednjeg umjetničkog obrazovanja, kao i mjere polaganja majstorskog ispita, zaista daju jasnu sliku o sveobuhvatnosti i stepenu kvaliteta predloženih izmjena.

Dodatna finansijska sredstva potrebna iz budžeta za implementaciju ovih propisa već precizno izračunata u iznosu od 260.000 eura i to na godišnjem nivou, uzevši u obzir broj strukturnih izmjena i značaj ove oblasti ne samo za obrazovni sistem, već i potencijalni privredni

rast i razvoj naše države u ovom trenutku sa svakog aspekta stoje kao više nego opravdano.

Još jednom, zaista sam uvjeren sada još jače da ovaj dio reforme stručnog obrazovanja predstavlja možda i krucijalni i finalni iskorak u formiranju koncepta stručnog obrazovanja kakav je potreban crnogorskom obrazovnom sistemu i u krajnjem koji je potreban crnogorskoj privredi, njenom rastu i razvoju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 16:39:53)

Hvala, poslaniče Anđušiću.
Riječ ima poslanik Vujica Lazović.
Izvolite.

VUJICA LAZOVIĆ (10.07.17 16:40:00)

Poštovani predsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre Šehoviću sa saradnicima, poštovani predstavnici Vlade,

Mislim da je veoma dobro što danas razmatramo ovih sedam zakona u paketu, jer je u pitanju jedan zaokružen reformski pristup, a ne želja pošto-poto da idemo sa jednim pojedinačnim zakonom u nekom novom izdanju.

Možda bi nam oni iz opozicije, kojih kao što vidite ni danas nema tu, koji se ovdje pojave samo kada su u pitanju njihovi interesi, ili bolje reći lični interesi, zamjerali da mi ćemo za relativno kratko vrijeme, jedno zasijedanje u trajanju od jednog dana usvojiti ovih sedam zakona. Vi znate da u ovom parlamentu, pa i u prethodnom i u prethodnim mandatima imali smo u nekim zakonima koji su bili u formi izmjena i dopuna gdje smo imali sitne korekcije, da tako kažem, rasprave od po dva dana ili tri dana, gdje se rasprava uglavnom svodila na opštu politiku i promovisanje političkih partija. Ja bih sad mogao da kažem da je gospodin Šehović ispred Socijaldemokrata Crne Gore za relativno kratko vrijeme zaokružio jedan set reformskih zahtjeva i rješenja, možda kao niko do sad u istoriji Crne Gore, ali to ne želim da saopštim. Neke stvari su, Poljaci kažu, očevište, očigledne. Prema tome, koncentrisaću se na, po mom mišljenju, nekoliko najbitnijih stvari koje predstavljaju suštinu ovih reformskih zahvata iz jednog, drugog ili trećeg zakona.

Prvo, forsiranje talenata i nagrađivanje najboljih jeste jedina šansa za uspjeh i napredak Crne Gore. Nažalost, iz raznoraznih istorijskih okolnosti mi smo do sada svojoj istoriji pa i sadašnjosti zbog toga što smo malo društvo bili dominantno posvećeni prosječnim rješenjima i nažalost po nekad najgorima. Mi se najgorima bavimo i u obrazovanju, mi se najgorima bavimo i u ekonomiji, znate koliko smo vremena, energije pa i novaca potrošili rješavajući probleme najgorih, a ne najboljih. Vjerujte da su Peđa Mijatović i Dejan Savićević ili Veselin Vujović ostali ovdje, mi bismo ih utopili u tu prosječnost i nikad ne bi postigli rezultate koje su ostvarili. Zato velika šansa Crne Gore jeste u forsiranju najboljih, najuspješnijih i meni je drago što je ministar Šehović prepoznao to kao jedno od sidara ove ukupne reforme, jer to je jedini način da napravimo neki ozbiljni iskorak u pogledu ne samo reforme obrazovanja, nego reforme cjelokupnog društva. Ja se nadam da će i naši dragi prijatelji koji su zaduženi za politike u ostalim resorima shvatiti ovo kao jedan dobar signal i kao jedan princip prema kojem treba temeljiti moderni, ili, bolje reći, novi razvoj Crne Gore. Tako da u tom smislu, puna podrška ovom pristupu, jer treba tretirati najbolje ne kao izuzetak, nego kao pravilo, a mislim da mi to u Crnoj Gori možemo. Kažem, kad neko pođe na stranu i ostvari dobar rezultat, onda se mi sjetimo njega i znamo da je naš, a u suštini bio je zajedno sa nama ali prosto iz raznoraznih okolnosti nijesmo bili u prilici da to na adekvatan način prepoznamo i nagradimo.

Drugo što u ovom paketu reformi želim da posebno apostrofiram i pohvalim jeste forsiranje na raznim nivoima u raznim modulima engleskog jezika kao obaveznog jezika. Možemo sad reći - pa možda i to nije dobro, mi smo jedan ponosan narod, jedna ponosna nacija itd. Da imamo 250.000.000 stanovnika možda nam ne bi trebao neki drugi strani jezik. Ali mi smo toliki koliki smo i moramo da se u ovom globalnom svijetu borimo, snalazimo i da obezbijedimo neko mjesto za sopstvenu egzistenciju i prosperitet. U tom smislu, engleski jezik je globalni jezik. Engleski jezik je

jezik interneta, jezik informatičkog društva i naša djeca, naša unučad, htjeli mi to ili ne, će sami učiti i uz sve te tehnologije engleski jezik. Zbog toga je veoma bitno to na jedan sistematičan način, kroz regularni sistem obrazovanja, formalni sistem obrazovanja prepoznati i definisati kao obavezu. Danas vam je engleski jezik neophodna vještina. Svi oni u Crnoj Gori koji su na nekim pozicijama a ne znaju engleski jezik osjećaju to kao svoju neku invalidnost. Prema tome, ako smo mi, naše generacije zbog raznoraznih okolnosti bili uskraćeni da to uradimo, onda ne smijemo to uraditi našoj djeci i unučadima. Dakle, u tom smislu mislim da je ovo dobar pristup. Koliko god moj kolega Obrad Stanišić govorio o tome što je primarno, što je sekundarno dakle, dajte prvo da uredimo te ustanove itd, mi moramo neke faze da preskačemo. Mi smo nažalost na to prinuđeni. Imate primjer Indije kada su tamo na periferiji Bombaja postavili na onim ulicama gdje se teško živi internet kioske, gdje su dolazila djeca koja nikad nijesu imala kontakta sa tehnologijom. Danas iz tih ulica potiču najbolji programeri i softver inženjeri u svijetu. Prema tome, treba dati šansu djeci, a jedna od tih šansi je pored informacione tehnologije i stranih jezika, a djeca iz Crne Gore su i vrijeme i okolnosti, a ja to imam pravo da saopštim jer se 30 godina bavim prosvjetnim pedagoškim radom, izuzetno talentovana, izuzetno bistra, samo im treba dati šanse. Neki su uspjeli da pored našeg dosta krutog i teškog obrazovnog sistema uspiju i opstanu. Dakle, nijesmo uspjeli da ih kroz jedno dosta teško rešeto zaustavimo u njihovom razvoju.

Takođe, želio bih da pohvalim posebnu namjeru da se na jedan volšeban pristup rasterete osnovci sa 10% manje nastavnog programa. Imate komentara da smo ranije to radili iz prostog razloga da bi obezbijedili norme zaposlenima, a ne da bi upakovali jedan kvalitetan program i nešto što je neophodno kao kvalitetno znanje djeci u tom uzrastu. U tom smislu je dobar pristup, ali imperija će uzvratiti udarac. Prema tome, poruka ministru Šehoviću je da povede računa kako će ovu mjeru do kraja implementirati. Jer, činjenica da su nama djeca u školama kako u osnovnoj i srednjoj školi u poređenju sa školama u Evropskoj uniji dosta opterećena. Ne moraju baš sve predmete da imaju, ne moraju baš sve da znaju itd. Ne moraju neki periferni predmeti da budu glavni, dominantni, ne mora od 30 đakada četvoro njih ima dobru ocjenu. Jer, kao što nemamo đake genijalce, a imamo ih, nemamo ni nastavnike genijalce. Imate slučajeva da u nekim školama nastavnici, da tako kažem, kapitalizuju svoju poziciju i to je veliki grijeh. Djeca u tom dobu uzrasta imaju, rekao bih, i psihičke probleme, zbog toga što imaju strah od profesora, strah od škole. Sve su nam reforme dobre i sve je to lijepo u tom normativnom smislu, ali ako ne uđemo u suštinu i te stvari riješimo, onda ćemo imati samo jednu onako lijepu priču bez konačnih kvalitetnih rješenja. Ministar Šehović, nadam se, zna o čemu pričam. Vi ako hoćete sad, svi smo ovdje domaći, pođite od škole do škole, pa ćete moći da prepoznate te i takve nastavnike i profesore. Možda su oni ugledni građani, posebno ovako to cijenim itd, ali sebi dajem za pravo tako što sam prošao razne faze u tom pedagoškom radu u životu i nastavnom radu i znam da đaka, studenta treba prvo uvažiti kao osobu, treba učiniti sve da on stekne to znanje kako treba, a ne u startu se ponašati na jedan način koji kod njega izaziva frustracije i ostavlja dugoročne posljedice. Dakle, u tom smislu, ja mislim da nam je to i tekako značajan segment u reformi obrazovanja.

Konačno, ono što je, po mom mišljenju, isto značajno, tu se možda neću složiti sa nekim kolegama. Prvo, oko smanjenja broja učenika u osnovnim i srednjim školama u odjeljenjima do 28, ja mislim da u neko dogledno vrijeme kad nam materijalne mogućnosti i rast GDP-a bude dozvolio, to treba smanjiti na manju mjeru. Jer, mi i dalje smo na određeni način žrtve "tog pristupa kolektivizma", a treba da se posvetimo pojedincu, njegovim kvalitetima i sposobnostima itd.

Dakle, u tom smislu podržavamo mjeru, ali tu ne treba stati. Svakako treba nastaviti taj reformski pristup i u narednoj iteraciji.

Konačno, koncept maruskog ispita. Biću kratak. Dugo godina sam bio i rukovodilac na jednoj visokoškolskoj ustanovi, mediji su pisali o tome, u tri mandata dekan Ekonomskog fakulteta u Podgorici, iskustvo mi je pokazalo da na primjer lučonoše iz nekih škola na prostoru Crne Gore se upišu kao budžetski studenti, nikad nijesu završili prvu godinu, a dešavalo nam se da vrlodobri iz pogoričke i nikšićke gimnazije, uz uvažavanje ostalih centara, se upišu kao samofinansirajući a završe kao najbolji studenti na univerzitetu. Dakle, tu mi moramo da imamo nivelaciju. Zbog toga postoji centralna državna ustanova, Ispitni centar, koja kroz eksternu evaulaciju, kroz formu maturalnog ispita definiše nivoe i kvalitete znanja i šalje poruku školama na koji način u sljedećoj iteraciji treba to da urade da bismo imali ekvivalentne diplome u tom smislu. Zato tome treba posvetiti ogromnu pažnju. Sve zemlje koje su to uradile na kvalitetan način, napravile su značajan

iskorak u obrazovanju.

Dakle, da ne bude sumnje, poslanici Socijaldemokrata će podržati ovaj set zakona zato što mislimo da je to jedan veoma dobar, zaokružen set reformskih mjera u ovoj fazi razvoja Crne Gore. Kao što ste i sami priznali, nije idealan, ali je bez nekih velikih turbulencija. Možda je najveća turbulencija uskraćivanje prava direktorima da imaju više mandata od dva mandata. Ja sam svojevremeno, evo sad sam pričao jednom kolegi ovdje poslaniku, razgovarao sa jednim od najboljih direktora osnovnih škola u Crnoj Gori. Pitao sam ga kako je to teklo da on bude izabran za direktora. Rekao mi je da je prije njega bio dobar direktor i svi su ga hvalili, ali sticajem okolnosti, on je došao na njegovo mjesto. Da mu nije ponuđena šansa - nikad ne bi pokazao da je bolji od njega. Prema tome, mislim da je poruka potpuno jasna. Treba dati šansu svima, normalno u definisanim uslovima, regularnim principima. Za dva mandata svako može u nekom periodu svog života da da kvalitetan doprinos i školi i ukupnom obrazovanju.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 16:51:40)

Hvala Vama, poslaniče Lazoviću.
Ovim je iscrpljen spisak prijavljenih diskutanata.
Poslanice Vuković, izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (10.07.17 16:51:55)

Ja bih o Zakonu o gimnaziji ako dozvoljavate predšedniče?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 16:51:57)

Da. Ja sam vidio da ste prijavljeni po oba zakona i Vi i poslanica Tanasijević. Samo izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (10.07.17 16:52:03)

Zahvaljujem, predšedniče.

Posebno što sam /Prekid/ govorom poslanika Vujice Lazovića koji je pomenuo uspjeh nikšićkih i podgoričkih gimnazijalaca koji su na neki način bili dovođeni u nezgodnu situaciju, a onda se pokazivali kao najbolji studenti. U susret preobražaju obrazovnog i školskoga sistema, kome će predloženi skup zakona biti svakako odlično polazište, želim se na kratko osvrnuti na ono što je prethodilo izradi Prijedloga o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji. To je, prije svega, Strategija za razvoj opšte i srednjeg obrazovanja za period od 2015. do 2020. godine, kojoj je prethodna Vlada posvetila posebnu pažnju, osmislila je i usvojila na jednoj od svojih šednica. Strategija je imala za cilj da se podigne nivo gimnazijskog obrazovanja na najviši stupanj, đe mu je vazda u ovoj državi bilo mjesto. S obzirom na to da smo i ja i pretpostavljam svi mi ođe suočeni sa nečim nešto da kažemo tako i da nije dobro, a s obzirom na naš vrijednosni sistem, a moj stav je da samo obrazovana ličnost jeste cjelovita ličnost, slobodna i kadra da u svojoj sredini kaže novu riječ i da bude donosilac i promjena i na kraju duhovnog i kulturnog razvoja u državi, a to je da se gimnazijsko obrazovanje na neki način urušilo. Zbog toga ovaj Zakon o gimnaziji smatram dodatno veoma važnim.

Prvo, što su sve dobre preporuke i strategije usvojene, razmatrane i dat im je zakonski okvir. Naravno, mislim da uvijek ima prostora za unapređenje. Ja mislim da je unapređenje naročito važno u smislu načina na koji ćemo ubuduće vrednovati opšti uspjeh učenika, što sam vidjela kao jednu od preporuka s obzirom na to da se prosečna ocjena do sada računala na osnovu aritmetičke srednje ocjene iz svih predmeta, a ne iz onih predmeta na koje su učenici tokom školovanja bili najviše fokusirani, koje su im bili najveća inspiracija za intenziviranje polja

asocijativnosti kao i kreativnosti. Mislim da bi bilo dobro da se o tome razmisli, da se opšti uspjeh računa na osnovu ocjene iz tih predmeta.

Drugo, mislim da se iako su i uvaženi poslanici istakli benefite smanjenja broja učenika u odjeljenju u gimnaziji konkretno sa 30 na 28, ti formalni razlozi, broj predmeta koji se polažu na maturalnom ispitu, mislim da ipak ovaj Zakon o gimnaziji ima više suštinski neki karakter nego formalni, s obzirom na to da se ovakvim prijedlogom želi vratiti dostojanstvo maturalnom ispitu, jer ga smatram najvažnijim ispitom zrelosti znanja koje smo sticali tokom 12 godina školovanja. Jer, kao što znamo, od 2010-2011. školske godine maturalni ispit se kod nas polaže eksterno na istom mjestu, u isto vrijeme, pred nepoznatim profesorima, što mu svakako obezbjeđuje ugled, a sada će ovom reformom učenici polagati umjesto četiri tri predmeta, i to dva obavezna, jedan izborni saobrazno naravno svome interesovanju, budućem školovanju i naravno iz onih predmeta koji ispunjavaju takozvani maturalni standard. Naročito smatram bitnom promjenom tipologiju specijalističkih gimnazija. Zašto? Zato što sam detaljno pročitala jedno istraživanje o kvalitetu gimnazijskog obrazovanja koje je rađeno prije deset godina i u kome je skrenuta pažnja na to da nastavni plan gimnazijskog obrazovanja u velikoj mjeri daje prostor društvenim i jezičkim oblastima dok su zapostavljene prirodno-matematičke oblasti, što je išlo na štetu studentima, odnosno učenicima koji su kasnije upisivali fakultete tipa arhitektonski, medicinski, farmaceutski, poljoprivredni i slične. Dakle, gimnazije se ovim zakonom osnivaju kao opšte i specijalističke, što će omogućiti da se učenici usredotoče na ono što će biti predmet interesovanja njihovih studija, što je i cilj gimnazijskog obrazovanja.

Dalje, bodovni limit, smatram da je to jedan od najznačajnijih stvari u ovom zakonu. Minimalni broj bodova koji učenik treba da ostvari da bi upisao gimnaziju je maksimalan doprinos unapređenju obrazovanja zbog toga što taj bodovni limit on neće ostvarivati samo na osnovu rezultata koje postiže u posljednja tri razreda osnovne škole, već i na osnovu eksterne provjere znanja, kao i na osnovu rezultata koje postigne iz predmeta koji su u posebnom fokusu zanimanja učenika i koji će vjerovatno biti preduslov za njegovo kasnije studiranje. Ja mislim stvarno da što veći standardi i kriterijumi - to bolji i preduzetniji učenici. Kako prosvjetnog radnika smatram zaista onim koji krade vatru znanja, uslovno rečeno, bogovima kako bi njome zagrijao interesovanje svojih učenika, dakle Prometejem našeg i svakog drugog doba, to ističem i odredbu koja se odnosi na uslove u pogledu nivoa obrazovanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi. To je prvorazredna mjera zakonopisca, jer će se najzad, da se poslužimo volterovskim riječima, obrađivanjem vrta obrazovanja baviti najmjerodavniji, najbolji i najiskusniji.

I na kraju, kao poslanica Demokratske partije socijalista, sa velikim zadovoljstvom ću naravno glasati za Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o gimnaziji, ali i kao bivša učenica nikšićke gimnazije "Stojan Cerović", koja je inače, želim to istaći, prva dobitnica državne nagrade "Oktoih" od njenog osnivanja, a nosioci te nagrade su i njen direktor Branko Radojičić i profesor Slobodan Bošković, želim podšetiti na riječi koje su Nikšićani uputili osnivaču nikšićke gimnazije Kralju Nikoli, koji je to učinio ukazom iz 1913. godine. One glase: "Crnogorac, junak na bojnopolju, postaje junakom na polju prosvjete". Nije li to polje i to junaštvo jedino kojim treba da se predstavljamo sebi i drugima u prilježnoj borbi za izgradnju crnogorskog identiteta? Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 16:59:16)

Hvala Vama.
Poslanica Tanasijevuč ima riječ.
Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (10.07.17 16:59:22)

Hvala lijepa, predsjedniče.

Kratko ću se osvrnuti na ideju o kojoj je govorio kolega prije mene i koji je pomenuo značaj darovitosti. Ja moram istaći da nadarenost, genijalnost, talentovanost, elitizam itd. sve su to termini koji se odnose od 3 - 5% populacije koja pohađa sve segmente obrazovanja.

Međutim, moram da istaknem da je u Crnoj Gori 2008. godine donijeta Strategija o inkluzivnom obrazovanju, a da je Strategija za razvoj i podršku darovitim, odnosno talentovanim učenicima donesena za period 2015-2019. godina sa Predlogom akcionog plana. Ja sam imala čast da vidim na koji način je Strategija tretirala pojam darovitosti i kako ga je razvila na jedan potpuno pravilan način.

Na sjednici Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport mi smo razgovarali upravo o ovome - da je to nedostatak ovog dijela reforme obrazovanja u dijelu da nigdje terminološki se ne prepoznaju talentovani učenici, ali oni se prepoznaju i u osnovnom i u srednjem stručnom i u obrazovanju gimnazija itd. ali ne do one mjere koliko zaslužuju, jer 3 - 5% takvih učenika je neka buduća pogonska energija razvoja jednog društva.

Ministar Šehović je, kao što je pokazao razumijevanje za sve ono o čemu smo razgovarali, pokazao veliko interesovanje da se nastavi reforma u ovom dijelu obrazovanja i da se donese novi dokument o kome ćemo ovdje raspravljati, a koji se odnosi isključivo na talentovanu djecu. Sa nestrpljenjem očekujem da dobijemo novi Predlog zakonskog rješenja u kome će biti dobro pozicionirani talentovani učenici, jer, kao što rekoh, bez njim nema ni napretka jednog društva. Oni to zaslužuju.

I ono što moram da kažem, a što je takođe pomenuo kolega, da je on stavio u prvi plan učenika, jer mi čini mi se i ovom raspravom a i raspravom na radnim tijelima najviše smo govorili o nekim subjektima u oblastima obrazovanja, koja su njihova prava i obaveze, kako su oni pozicionirani, koliki je fond njihovih časova, kakva je upravljačka struktura. Ja želim da naglasim da je fokus interesovanja obrazovanja učenik i da sve ovo o čemu mi danas razgovaramo ovdje je ustvari unapređenje položaja učenika u Crnoj Gori. Sve ono što ponudimo može samo da unaprijedi njihovu poziciju.

Što se tiče predškolskog obrazovanja, ja sam postavila poslaničko pitanje vezano za predškolsko obrazovanje oko prostornih kapaciteta i o tome kako će se u narednom periodu povećati obuhvat djece, jer je to strateški cilj Vlade Crne Gore da do 2020. godine stepen obuhvata predškolskim obrazovanjem bude 95%. Iz odgovora ministra Šehovića iz mog komentara sam mogla zaključiti da su stvorene pretpostavke da jedan takav strateški cilj bude dostignut 2020. godine.

Konkretno vezano za predškolsko obrazovanje bih željela da kažem da savremena vaspitno-obrazovna paradigma se zasniva na sve većoj posvećenosti ranom uzrastu kroz korišćenje različitih pedagoških postupaka i metoda u cilju podsticanja razvoja poželjnih osobina kod djeteta. Koliko je svako ulaganje u predškolsko vaspitanje i obrazovanje bitno, govore i stavovi najvećih eksperata razvojne psihologije i pedagogije koji tvrde da brižan odnos prema djeci stvara bazu sigurnosti iz koje dijete može istraživati svijet.

Ovakvi stavovi svoje utemeljenje imaju i u neuro nauci, koja potvrđuje neophodnost posvećivanja posebne pažnje razvoju djece predškolskog uzrasta budući da je to doba kada se odvija najintenzivniji razvoj viših moždanih funkcija. Da bi se omogućio takav optimalan razvoj djece, potrebno je stalno unapređivati uslove, planirati interakcije djeteta i sredine, stimulirati njegovu unutrašnju motivisanost, obezbijediti mu slobodan izbor i podsticati ga da bude aktivno. Ove zahtjeve pored porodice moguće je realizovati u predškolskim ustanovama u kojima se sprovode programi koji su kompatibilni razvoju fizičkih, sazajnih, emocionalnih i socijalnih potencijala djeteta. Pozitivni efekti koje mogu dati takvi inovirani predškolski programi prednost su novih izmjena i dopuna Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju.

U odnosu na programe obrazovanja koji se sprovode u predškolskoj ustanovi i dužinu njihovog trajanja, Predlogom zakona je precizirano da obrazovni programi se mogu realizovati kao cjelodnevni u trajanju od 6 do 9 sati, kraći u trajanju od 3 sata i specijalizovani koji traje do 4 sata u skladu sa potrebama roditelja i sferama interesovanja djece. Specijalizovani programi mogu biti: muzički, dramski, likovni, kulturni, sportski, rekreativni, zabavni itd. Ako bi ovi programi bili u cjelosti primijenjeni, u Crnoj Gori bi, kao što sam rekla, 2020. godine bio dostignut cilj Vlade Crne Gore, a to je opšti obuhvat djece uzrasta od 3 do 6 godina, što je i jedan, ne samo od bitnih ciljeva u sferi predškolskog obrazovanja, nego jedan od strateških ciljeva Vlade Crne Gore u obrazovanju uopšte. Sa povećanjem obuhvata djece predškolskim ustanovama, povećao bi se i obuhvat djece sa smetnjama u razvoju što je dobro za njihovo napredovanje, ali i za razvijanje poželjnih osobina kod druge djece. Obuhvat djece sa smetnjama i poteškoćama u razvoju u ovom momentu iznosi

od 2 do 3% te populacije, što je nešto više od 300 djece. Međutim, složili smo se da bi trebalo raditi na stimulaciji ovog dijela populacije da što veći broj djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju bude obuhvaćen predškolskim vaspitanjem.

Naravno, tu treba raditi i na razvoju svijesti u dijelu da se kampanjama može uticati na to da roditelji budu stimulirani da svoju djecu upisuju u vrtiće. Ovo ne govorim slučajno, jer je Studija koju je radio UNICEF zajedno sa Ministarstvom prosvjete pokazala da još uvijek 25% roditelja ne smatraju da su vrtići, odnosno predškolske ustanove optimalni uslovi za razvoj njihovog djeteta. Međutim, poslije kampanje "Svi u vrtić", na sjeveru Crne Gore došlo je do povećanja stepena obuhvata za 20%.

Prema tome, kampanje su jednako važne kao što je važno i imati normativne pretpostavke u tom smislu. Mislim da i Skupština Crne Gore treba da da doprinos tim kampanjama, kao što je to radila i u prethodnom periodu učestvujući u kampanjama koje su organizovali UNICEF i Ministarstvo prosvjete Crne Gore.

Kao novina u zakonu i kao priprema za osnovno školsko obrazovanje uvodi se učenje engleskog jezika. O tome je takođe govorio poslanik Vujica Lazović, koje ustanove su ustvari predškolskog obrazovanja obavezne da u u okviru cjelodnevnog i poludnevnog programa realizuju.

Ja kao sociolog tvrdim da u tom uzrastu usvajanje novih znanja se može odvijati ubrzano i da djeca koja sa tri godine kroz igru naučene određene pojmove, jer oni će ići na niži stepen složenosti, kroz igru se upoznavati sa engleskim jezikom, da će to biti veliki kapital ne samo za njihovo osnovno obrazovanje, nego i za kasnije napredovanje u životu. Tako da se sa tim rješenjem potpuno slažem.

Koliko je ujednačeno i kvalitetno predškolsko obrazovanje bitno za kasniji napredak u životu, govori i istraživanje koje je rađeno u 34 zemlje, a odnosi se na značaj povezanosti pohađanja predškolskog obrazovanja i uspjeha na PISA testiranjima. Moram da kažem da je možda osnovni razlog zbog čega sam tražila od Vas da govorim o predškolskom obrazovanju, jer ja sam to već uradila kad sam postavila poslaničko pitanje, upravo bio ovaj podatak sa kojim mislim da javnost Crne Gore ili nije upoznata ili ne u dovoljnoj mjeri, a to je da postoji vrlo uska veza između rezultata na PISA testiranjima i učenika koji su pohađali predškolsko vaspitanje i obrazovanje. U 34 zemlje se pokazalo na ogromnom obuhvatu da imaju mnogo bolje rezultate na PISA testiranjima oni učenici koji su makar jednu godinu pohađali predškolsko vaspitanje i obrazovanje. To je vrlo bitno, kao što je bitna i činjenica da su rezultati istraživanja pokazali da djeca koja su pohađala predškolsko obrazovanje mnogo manje se ponašaju na delinkventan način, mnogo ima manje asocijalnog ponašanja, mnogo manje ima nečega što je u koliziji sa pravilnim pristupom životu i mnogo manje su kažnjavana kao predstupinici zbog devijantnog ponašanja.

Prema tome, ako postoje ta dva argumenta zbog čega treba ići i pohađati predškolske ustanove, mislim da su čak samo oni dovoljni da budu roditelji stimulirani da smatraju da je najbolji ambijent za njihovo dijete upravo predškolska ustanova, jer je to bezbjedno i stimulativno okruženje u kome njihova djeca mogu napredovati.

Pozitivni efekti predškolskog vaspitanja čine potpuno svrsishodnim kontinuirane napore Vlade Crne Gore da obezbijedi uslove u kojima predškolske ustanove imaju status upravo stimulativnog i bezbjednog okruženja u kome se mogu razvijati svi potencijali djeteta.

Bitan korak u tom pravcu predstavlja i Predlog izmjena i dopuna Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju, kojim je unaprijeđen normativni okvir koji se odnosi na ovu oblast. Dobrobit djece je više nego dovoljan razlog da mislim da svaki poslanik u Skupštini Crne Gore će bez rezerve podržati jedno ovakvo rješenje. Hvala lijepa.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 17:09:59)

Hvala Vama, poslanice Tanasijević.

Poštovane kolege, da li se još neko javlja za riječ?

Poslanik Papović. Izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (10.07.17 17:10:14)

Uvaženi predsjedniče, uvažene kolegice i kolege, poštovani gospodine ministre sa saradnicom i saradnicima, uvažene građanke i građani Crne Gore,

Gospodin Šehović je postao ministar upravo u vrijeme kad su objavljeni rezultati PISA testiranja prema kojem je Crna Gora zauzela 56. od 70 mjesta.

PISA testiranje sprovodi Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj i testiraju se učenici na osnovu matematičke, naučne i čitalačke pismenosti. Međutim, ono što nikada nije objavljeno jeste analiza zbog čega je rezultat bio takav, odnosno da li je to posljedica naslijeđenog stanja ili posljedica toga što nije adekvatno sprovedena reforma. U svakom slučaju, ovaj set reformskih zakona o kojima danas raspravljamo i koje ćemo sigurno sam usvojiti su odgovor Vlade na rezultate ovog testiranja. I proces reforme i unapređenja obrazovanja je proces koji nikada ni u jednoj državi nije okončan reformom, već je to proces koji konstantno treba da se obavlja i odvija u cilju unapređenja kvaliteta obrazovanja i vaspitanja. Mislim da je ovo adekvatan odgovor na te rezultate i da na ovaj način mi ustvari ubrzano hvatamo korak za onim što bi trebalo da se zove razvijeno obrazovanje i vaspitanje, u skladu sa nekim evropskim standardima.

Dakle, podržaćemo svakako ove zakone. Danas jeste istaknuto zadovoljstvo brojnim predloženim rješenjima i slažem se sa svim tim ocjenama, ali smatram da ćemo na kraju četvorogodišnjeg perioda kada se opet obave ta testiranja biti u prilici da objektivno i realno kažemo da li smo uspjeli sa ovom reformom.

Dakle, za razliku od kolega iz opozicije, mi smo uočili taj problem i mi se profesionalno, adekvatno i na pravom mjestu bavimo tim problemom. Dakle, ne bježimo od njega, ova vladajuća koalicija će, uvjeren sam, makar poboljšati obrazovanje u odnosu na ono zatečeno stanje. Opozicija se time ili ne bavi, ili se time bavi preko konferencija za štampu, što je svakako neadekvatno i nije u skladu sa onim što su građani željeli da vide u ovom Parlamentu.

Dakle, moja velika podrška ovim reformskim zakonima, ali takođe i apel da se oni adekvatno, profesionalno i do kraja sprovode kako bismo na kraju imali zaista mjerljive rezultate da smo s ovom reformom napravili iskorak u kvalitetu. I kao što vidite, ne radi se o tome da ćemo mi provjeravati te rezultate, nego će to raditi adekvatne međunarodne institucije.

Takođe, danas je istaknuto a što je takođe značajno tiče se pitanja identiteta kroz ove reforme. Ne mislim da o pitanju identiteta treba govoriti na taj banalan ili površinski način. Svakako da školski sistem u bilo kojoj zemlji ima funkciju oblikovanja identiteta. Ali, taj identitet se posmatra kao oblikovanje ličnosti, oblikovanje njenih profesionalnih i stručnih afiniteta, naravno i oblikovanje pripadnosti jednoj državi, jednom kolektivitetu, jednoj koulтури, jednoj civilizaciji. Ukoliko u tom smislu posmatramo pitanje identiteta kroz ove reformske zakone, onda oni jesu identitetski. U tom smislu, mislim da je najbolja odluka da se engleski jezik uvede kao obavezni predmet od prvog razreda osnovne škole, jer će to stvoriti jedan moderan, novi identitet u Crnoj Gori. Dakle, stvorićemo, prije svega, generaciju novih građana koji će već od prvog razreda osnovne škole osjećati da pripadaju jednoj široj civilizovanoj zajednici, jednom kulturološkom sloju koji nije vezan samo za Crnu Goru, već i za čitav naš kontinent. U tom smislu, ja mislim da će naredni najznačajniji korak u reformi obrazovanja biti onaj dan ili onaj zakonski akt kada budemo raspravljali o tome da se informatika i računarstvo uvedu kao obavezan predmet od osnovnog obrazovanja. Naravno, za to treba stvoriti zaista dobre materijalne, prije svega, preduslove. To će takođe značiti kvalitet u našem identitetu, jer ćemo na taj način poslati poruku da postajemo dio identiteta one najsavremenije informatički opismenjene civilizacije.

No, s druge strane, moram zapaziti da se ova reforma, odnosno smanjenje norme ili opterećenja u osnovnoj školi često radi na uštrb onih klasičnih, 'ajde da tako kažemo, identitetskih predmeta, kao što: su istorija, geografija, maternji jezik i književnost. Mislim da bi o tome trebalo dobro razmisliti, jer ne možemo se uvijek voditi za tim da smanjenje opterećenja istovremeno znači i bolji kvalitet, odnosno bolje obrazovanje. Mislim da u nekim segmentima treba ostati dosljedan ili principijelan onome što su se pokazali kao benefiti tradicionalne nastave. Jesam za to, kažem i da osjećamo pripadnost i širem odnosno evropskom identitetu, evropskoj civilizaciji, kulturi, što ćemo postići upravo kroz izučavanje engleskog jezika, što ćemo postići kroz obavezno izučavanje informatike, računarstva, ali mislim da nas ovi predmeti uvijek moraju podsjećati na to

gdje smo, odakle smo, odnosno kome pripadamo. I, s tog aspekta, mislim da treba uvijek biti obazriv prema svim predlozima koji žele da reduciraju nastavne planove i programe iz ovih predmeta.

Želim samo da istaknem nešto što su danas kolege propustile u svim izlaganjima, nijeste se ni vi, čini mi se u nedostatku vremena, tome posvetili, a to je promjena u Opštem zakonu o obrazovanju i vaspitanju kojim su srednje vjerske škole koje izvode javno važeće obrazovne programe dobile mogućnost da se finansiraju iz Budžeta Crne Gore.

Vlada Crne Gore je 2011, 2012. godine potpisala tri ugovora sa vjerskim zajednicama. Na taj način, između ostalog, omogućila je formiranje vjerskih škola, a na ovaj način ona dodatno pomaže svim vjerskim zajednicama da ukoliko žele njihove vjerske škole mogu da uđu u javni sistem obrazovanja, naravno pod posebnim uslovima ukoliko izvode javno važeće obrazovne programe. Taj ugovor je moguće postići sa nadležnim ministarstvom, odnosno Vlada i odgovarajuća vjerska zajednica.

Mislim, da na taj način takođe doprinosimo očuvanju i razvoju postojećeg identiteta Crne Gore, jer vidite da na ovaj način brinemo i o vjerskim zajednicama. To svakako ima značajne posljedice, značajan uticaj na opštu političku i društvenu situaciju i takođe, prije svega mislim na očuvanju onoga čime se uvijek ponosimo i što s pravom često ističemo, a to je očuvanje našeg viševjerskog i višenacionalnog sklada.

Eto, smatrao sam da je važno istaknuti ovih par primjedbi. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 17:17:48)

Hvala Vama, poslaniče Papoviću.

Da li se još neko javlja za riječ? Ako ne, onda dajem riječ predsjedniku, predlagачu, pravo na završnu riječ.

Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ (10.07.17 17:18:05)

Hvala, predsjedniče.

Poštovane kolege,

Dozvolite mi da najiskrenije zahvalim na dobronamjernim i korisnim opservacijama koje ste mogli dati u kontekstu sedam zakona koji su danas na dnevnom redu, da izrazim zadovoljstvo zbog podrške koju smo dobili za ova zakonska rješenja, što nas motiviše da budemo u saznanju da kao Vlada nijesmo pogriješili kada smo se jednoglasno opredijelili za slanje takvih tekstova zakona u ovaj visoki dom, jer smo i tada i danas jednako ubijeđeni da na taj način stvaramo preduslove za kvalitetnije obrazovanje u Crnoj Gori na svim nivoima.

Ono što bih, na osnovu svih diskusija koje su se mogle čuti u prethodnih dva sata i nešto više vremena, htio istaći jeste činjenica da je u fokusu ove obrazovne reforme bio učenik i da smo se potrudili da sve mjere koje smo predložili idu u susret njegovoj potrebi za sticanjem kvalitetnijih i primjenjivih znanja i vještina koje ću mu pomoći sutra i za nastavak školovanja i za bolje snalaženje na tržištu rada. Ali, sa druge strane, nijesmo htjeli da ostanemo nedovoljno senzibilni prema reperkusijama takve reforme i zato smo redukovali normu na osamnaest.

Uvažena kolegunica Vuković je otvorila pitanje norme nastavnika crnogorskog jezika s pravom i ja sam joj zahvalan na tome. Zahvalan, jer ću i sada biti u prilici da dodatno pojasnim način prevazilaženja izazova koji imamo sa crnogorskim jezikom. Tačno je da smo redukovali normu na osamnaest. Isto tako je tačno da je ta norma za nastavnike crnogorskog jezika i prije ove reforme bila na osamnaest. Ja prosto sebi ne bih sebi dao za pravo da cijenim koja je profesija važnija u odnosu na drugu, ali bih sebi dao za pravo da komentarišem nešto što se ovih dana pojavljuje kao, 'ajde tako da kažem, bojazan kako ćemo prevazići problem dolaska do te norme.

Vi ste, kolegнице Vuković, rekli da, prvo, ta norma je bila i do sad na nivou od osamnaest; drugo, preko razrednog starješinstva možemo ostvariti ta dva časa koja bi bila dopuna do pune

norme od osamnaest; treće, jako važno, zadržali smo odredbu da nastavnici sa 35 i više godina staža mogu ostvariti punu normu i sa dva časa manje. Takvih nastavnika u sistemu je 590. To je mogućnost za 590 nastavnika koji na taj način mogu riješiti eventualan nedostatak norme za ta dva časa. Još jednu stvar mi dozvolite da kažem. Istu situaciju imamo i u srednjim školama - i u gimnazijama i u srednjim stručnim školama isti je nivo norme i isti je nivo časova koje imamo sa crnogorskim jezikom i tamo gdje postoji dobra volja, a mi ćemo mehanizmima koje imamo kao ministarstvo se potruditi da tu dobru volju podstaknemo, ovaj se problem može riješiti dogovorom između nastavnika u dijelu dijeljenja norme koja je na nivou od osamnaest časova. S obzirom da tamo ne postoji nikakav problem sa time, vjerujem da, uz ove mehanizme koje smo zakonom prepoznali i uz to iskustvo koje imamo u srednjim školama, će nam to biti dovoljno da riješimo, rekao bih, izazov koji ćemo imati u kontekstu nastavnika crnogorskog jezika.

Druga stvar. Kolega Popović je s pravom pomenuo jednu dilemu koju smo danas otvorili na Odboru, a ona je vezana za tretman postojećeg mandata direktorima. Ograničili smo mandat direktorima na dva, pri čemu smo postojeći mandat računali kao prvi. Ta dilema se sastoji u sljedećoj činjenici - da li da postojeći mandat tretiramo kao prvi, ili da tek naredni mandat tretiramo kao prvi.

Šta nas je opredijelilo da ostanemo pri ovom zakonskom rješenju? Opredijelila nas je odredba koja bi ukoliko odustanemo od nje i ukoliko naredni mandat tretiramo kao prvi, na taj način bismo teorijski mogli da dođemo u situaciju da ova norma svoju punu primjenu ima za 12 godina. Ja mislim da ovo društvo ne treba da čeka 12 godina da bi se ta norma primijenila, već da efekat na ovo društvo od kadrovske fluktuacije na svim nivoima u ostalim djelatnostima pa i na nivou obrazovnih institucija ne može biti loše. Naprotiv, mislim da može biti dobro i mislim da može biti stimulatивно postojećim direktorima da se vrati u obrazovni sistem i da mi kao društvo crpimo kvalitet od njihovog rada ali sa učenicima, a ne na mjestu direktora škole. To je razlog koji nas je motivisao da ostanemo pri ovoj odredbi, pri čemu ću vas podsjetiti oko još jedne stvari. Nije ovo najradikalniji potez koji smo mi mogli da uradimo. Ranije se kroz izmjene opštih zakona definisala norma koja je podrazumijevala automatski opšti reizbor nastavnika. To se uradilo, čini mi se, sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u prošlom mandatu Vlade. Nijesmo htjeli da idemo sa takvom odredbom baš iz poštovanja prema ljudima koji danas rade posao čelnog čovjeka obrazovne institucije, ali smo htjeli da damo doprinos toj kadrovskoj fluktuaciji o kojoj ova Vlada posebno govori i na čemu posebno insistira, ja bih rekao s razlogom na svim nivoima pa i na nivou obrazovnih institucija.

Kolega Popović je pomenuo sportsku gimnaziju. Mi ovim zakonom otvaramo mogućnost za sportsku gimnaziju. Dozvolite mi da vas informišem da će od ove godine u podgoričkoj gimnaziji biti upisana dva odjeljenja sportske gimnazije. Dva odjeljenja koja će imati prilagođen režim rada učenicima koji žele da se profilišu u tom pravcu i zato mislim da je ovaj izmijenjeni Zakon o gimnaziji korak naprijed, jer smo omogućili tim učenicima da se na taj način školuju i da mi već na tom nivou pokušavamo da njegujemo buduće sportske talente koji će vjerovatno postizati značajne rezultate. Jer, ne možemo njih jednako tretirati kao i ostale koji nemaju ambiciju da se na takav ozbiljan način sutra bave sportom. To je vjerovatno nešto što će i kolegu Porobića interesovati i to je kvalitativan iskorak koji dobijamo izmijenjenim Zakonom o gimnaziji.

Kada govorimo o ovoj reformi, onda smo bili skloni da kažemo da smo vodili računa o tome da zaštitimo postojeći ugled prosvjetnih radnika i da ga unaprijedimo u mjeri u kojoj se to može. Ova zakonska rješenja podrazumijevaju određena izdvajanja iz budžeta. To je izdatak koji je ovo društvo prihvatilo, ova vlada prihvatila, zato što ga ne tretira kao trošak nego kao investiciju. Svaki izdatak koji je uložan u obrazovni sistem će nam se višestruko vratiti u srednjem i u dugom roku, ali, ne znam jesam li pomenuo, još jedan način za vraćanje ugleda i poboljšanje položaja prosvjetnih radnika komunikacija koju Vlada Crne Gore ima sa Stambenom zadrugom Solidarno. Mi smo ove godine potpisali memorandum koji se odnosi na naredni trogodišnji period kojim se država obavezala da za potrebe rješavanja stambenih pitanja, za potrebe zaposlenih u prosvjeti, na godišnjem nivou izdvajamo 600 hiljada eura, to je na nivou od tri godine 1.800.000, to je za 450 hiljada eura više nego što je bio slučaj sa dosadašnjim memorandumom o saradnji koji se potpisivao između Ministarstva prosvjete, odnosno Vlade Crne Gore i Sindikata prosvjete i to je pokazatelj koji govori o spremnosti ove vlade da ne štedi na prosvjetnim radnicima. To je pokazatelj koji govori o spremnosti ove vlade da u granicama u kojima se to može, a mislim da

ovo nije zanemarljivo, daje doprinos afirmaciji prosvjetnih radnika. Jer, ako mi ne uspijemo da motivišemo najbolje u ovom društvu da prepoznaju svoj interes i da se bave ovim pozivom, onda nismo daleko odmakli. Ova reforma daje doprinos tome, ovaj sporazum sa Sindikatom prosvjete da je doprinos tome, a siguran sam da sve ono što ćemo u narednom periodu uraditi, a posebno ono što će značiti implementacija odredbe koja se tiče Fonda za kvalitet i talente jer se dio tih sredstava odnosi i na najbolje prosvjetne radnike, predstavlja korak u susret našoj zajedničkoj potrebi da istaknemo važnost nastavničke profesije u Crnoj Gori.

Problem koji imamo sa stručnim obrazovanjem je evidentan. Tu nastaju raskoraci između sistema obrazovanja i tržišta rada. Mi se tu kao malo društvo suočavamo sa nevjerovatnim paradoksom, uvozimo radnu snagu koja nije na takvom sofisticiranom nivou da je ne možemo proizvoditi ovdje u Crnoj Gori, a školujemo učenike ne za tržište rada, nego za biro rada. Mi smo htjeli da sad malo preokrenemo tu situaciju, pa smo kao Ministarstvo predložili Vladi a Vlada usvojila stimulatívne mjere koje će značiti 110 stipendija za deficitarne kvalifikacije. Procijenili smo da je korisno da uložimo po 70 eura mjesečno u učenike koji će se opredijeliti za deficitarne kvalifikacije i da na taj način počnemo da mijenjamo svijest u Crnoj Gori o značaju srednjih stručnih škola, posebno trogodišnjih srednjih stručnih škola, pa i da potrošimo određeni novac dok ne promijenimo tu svijest. Jer, učenici će u tim školama ne samo imati tu naknadu tokom svog školovanja trogodišnjeg, nego će nakon toga gotovo izvjesno naći posao.

Mi smo ove godine po prvi put upisali u određenim srednjim stručnim školama učenike ka određenim zanimanjima koje godinama nismo uspjeli da upišemo, a koji su izuzetno plaćeni na tržištu rada. Neki od njih sa cifrom koja je malo niža od, recimo, plate pomoćnika ministra itd. E treba zajedno da mijenjamo svijest, treba da motivišemo i stipendijama, ali isto tako treba da objašnjavamo koliki je zapravo značaj srednjih stručnih škola. Ne mislim da je mali rezultat kada za nekoliko mjeseci agresivnom ali ozbiljnom kampanjom, koju su upravo osmislili učenici jedne srednje stručne škole u Podgorici, a koja nas nije koštala ni centa zato što su oni to radili, pa su i svojim primjerom pokazali da mogu da naprave i spot i džingl i da mogu da prepoznaju suštinu problema. Zahvaljujući toj kampanji mi za svega nekoliko mjeseci uspijevamo da u odnosu na prošlu godinu upišemo 12% više učenika u tim trogodišnjim srednjim stručnim školama nego što je to bio slučaj prethodne godine, sa podsticajima za dualno obrazovanje, dualno obrazovanje koje 13 godina nijesmo uspjeli da implementiramo u Crnoj Gori, vjerovatno ćemo od ove godine startovati sa tim. To je, čini mi se, najveći kvalitativni iskorak koji smo napravili ali to neće biti dovoljno ako i iz ovog Parlamenta ne pošaljemo poruku koja će ići ka tome da srednje stručne škole ne smiju da imaju pežurativan karakter, već trebaju da motivišu i privlače ljude koji žele da se školuju za tržište rada, a ne za biro rada. Ne moraju svi da završe fakultete i ne trebaju svi da završe fakultete, ali treba da školujemo kadar koji nam treba. Stipendijama, podsticajima za dualno obrazovanje dajemo doprinos tome. Ali tu je u pravu koleginica Šćepanović kada je rekla da posebnu odgovornost imamo naravno i ovdje u Parlamentu kao najvećem zakonodavnom tijelu. Odgovornost Ministarstva prosvjete stoji. Ne bježimo od nje nego je preuzimamo, bavimo se problemom. Jer, da smo htjeli da pobjegnemo od problema, ne bismo radili ovu kampanju i ne bismo vjerovatno postigli ove rezultate koje smo postigli. Saglasan sam sa koleginicom Šćepanović kada je rekla da je odgovornost posebna na menadžmentima tih škola, odnosno na rukovodstvu tih škola zato što oni trebaju da budu svjesni potrebe na lokalnom nivou. E pa ne možete me ubijediti da u Budvi godinama ne uspijevamo da upišemo nijednog učenika na zanimanju konobar i kuvar, a da imamo potrebu baš u toj Budvi da obezbjeđujemo ogromnu količinu kadra tog profila i da ih uvozimo sa strane. Ili će direktori tih institucija, tih stručnih škola uspjeti da promijene svijest kod svršenih osnovaca i da jedan dio njih motivišu da upišu njihove škole, ili oni više neće raditi taj posao. Jer, ne možemo imati odlično interesovanje za srednje stručne škole u Bijelom Polju ili negdje drugo, a da ne postoji interesovanje u Budvi. Nijesu ljudi koji žive na sjeveru ništa drugačiji u odnosu na ove koji žive na jugu. Naprotiv, stvar je pristupa i stvar je volje i želje da se bavite problemom. Od čelnih ljudi i obrazovnih institucija u Budvi ili bilo gdje drugo ćemo tražiti poseban senzibilitet, govorim o srednjim stručnim školama kao ovom problemu, jer ako oni nijesu u stanju da se izbore sa tim izazovom, treba da rade neki drugi posao. Umjesto njih će doći mlađi, agilniji, kreativniji koji će objasniti i roditeljima i učenicima da je njihova šansa, posebno onima koji nemaju pretpostavke za nastavak školovanja na nivou visokog obrazovanja, upravo u srednjim stručnim školama.

Nećemo ništa loše napraviti ako motivišemo roditelje i kažemo im da upišu dijete na taj profil zato što će tokom školovanja dobijati naknadu od 70, odnosno 120 do 170 eura, ako učestvuje u dualnom sistemu, plus što će po završetku tog školovanja imati gotovo siguran posao. Ne mislim da pravimo grijeh ako stavljamo akcenat na to, a na tome ćemo posebno insistirati mi u Ministarstvu prosvjete, a vidim i u Parlamentu Crne Gore. To je nešto sa čim odmah treba da znaju da će se suočiti direktori srednjih stručnih škola. Zahvaljujući njihovom angažmanu mi imamo ovaj procenat, povećani procenat u odnosu na prošlu godinu, ali mislimo da to može i mora bolje.

I kolega Stanišić je bio potpuno u pravu kada je pomenuo jedan problem koji je prepoznat ne samo od ove vlade, nego od prethodne Vlade, a to je problem neadekvatnih smještajnih kapaciteta u predškolskim ustanovama kako u Podgorici, tako i u ostatku Crne Gore. Mi se ovdje nalazimo pred jednom dilemom - hoćemo li da širimo obuhvat, pa i na uštrb kršenja možda nekih normativa koji propisuju optimalan broj djece u postojećim kapacitetima, ili ćemo da vodimo računa o normativima, ali na taj način ćemo nekoga morati da lišimo mogućnosti predškolskog vaspitanja i obrazovanja. Mi smo se opredijelili za ovo prvo.

I ono što je posebno važno, nismo stali na tome, nego je i prethodna Vlada, razumijevajući potrebu izlaska u susret ovom problemu od Banke za razvoj Savjeta Evrope podigla kredit na nivou od 10 miliona eura koji podrazumijeva izgradnju sedam predškolskih ustanova u Crnoj Gori, od kojih će četiri biti u Podgorici. Jedan je već završen u Zagoriču, još jedna predškolska ustanova će, mislim, početkom naredne godine biti završena na Starom aerodromu. Imamo treću predškolsku ustanovu koja je planirana u Tuzima i četvrtu u Bloku /Prekid/. Osim toga je planirana izgradnja još po jedne predškolske ustanove u Ulcinju, u Baru i u Pljevljima i kapitalnim budžetom za ovu godinu u Rožajama. To su osam objekata koji će vrlo vjerovatno biti završeni do kraja 2018. godine ako sam ja rokove dobro registrovao, a mislim da jesam. To jeste važan iskorak, izlaženje u susret ovom problemu, ali to nije dovoljno, pa vas molim da prilikom usvajanja Zakona o budžetu za narednu godinu prepoznamo i podržimo već započetu politiku Vlade koja podrazumijeva potrebna izdvajanja kako bismo kapacitete u predškolskim ustanovama nastavili da širimo i kako bismo se primakli ovom cilju kojem teže razvijene zemlje, mnogo razvijenije od naše, a koji ide u prilog činjenici da je težnja da do kraja 2020. godine obuhvat djece predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem, posebno uzrasta od tri do šest godina, bude na nivou 95%. Mi pravimo iskorake, daleko smo od toga, ali ako jedni druge budemo razumjeli i podržavali u ovom već započetoj opredjeljenju da se rješava problem smještajnih kapaciteta, onda se u nekom doglednom periodu i mi možemo primaći tom cilju, a uvažena koleginja Tanasijević je mnogo bolje od mene objasnila zašto je važan obuhvat djece posebno tog uzrasta tom vrstom obrazovanja i vaspitanja.

I na kraju, kolega Papović je pomenuo rezultate PISA testiranja. Ja sam mu zahvalan na tome jer jedan od razloga koji nas je i motivisao da predložimo baš ovakva rješenja su upravo ti rezultati. Radi crnogorske javnosti mi dozvolite da kažem da ti rezultati su u odnosu na neke zemlje u regionu bolji, poput Albanije, Kosova, Makedonije, dok su u odnosu na neke lošiji. Tim postignutim rezultatima niti smijemo, niti treba da budemo zadovoljni i nadamo se da su rješenja koja smo predložili zapravo rješenja koja će u nekom srednjem roku, jer efekat reforme posebno u obrazovanju ne može da se vidi odmah u izuzetno kratkom roku, ali na srednjem itekako može, taj efekat rezultirati i našim boljim plasmanom. Govorim o plasmanu naših učenika, na narednim PISA testiranjima jer vjerujem da će pozitivna strana ove reforme u tom srednjoročnom periodu svoj konkretan iskaz dobiti u plasmanu naših učenika na rezultatima PISA testiranja, jednog standardizovanog testiranja u organizaciji OECD-a.

Naravno, zahvalan sam i svim ostalim kolegama koji su afirmativno govorili o ovom zakonu. Tema je zahvalna za raspravu. Ono što je posebno važno jeste to da smo se sa Odborom za prosvjetu Skupštine Crne Gore dogovorili da u narednom periodu organizujemo i tematske sjednice kako bismo bliže mogli da damo osvrt na pojedine segmente iz oblasti obrazovanja. Jedan od takvih segmenata, i to mi dozvolite da kažem u kontekstu ovih PISA rezultata, je taj da smo prepoznajući važnost pozicioniranja Crne Gore na tim rezultatima, na tim testiranjima osnovali tzv. PISA savjet. Ukoliko ima zainteresovanih iz ovog Parlamenta, a ja bih bio zahvalan ako bi neki od vas koji svojim kompetencijama i činjenicom da su čitav život proveli u obrazovanju, mislim da nam itekako možete pomoći da prosto pokažete to interesovanje, da zajednički

pokušamo da zaokružimo odgovore na pitanja šta to crnogorski obrazovni sistem, osim ovoga što je već ponuđeno i što će, kako sam razumio, biti usvojeno treba da uradi da bismo obrazovanje podigli na jedan veći nivo. Kada obrazovanje kao društvo podignemo na veći nivo, tek onda se možemo nadati uspjesima i na društvenom, a bogami i na ekonomskom planu na šta nas iskustvo drugih zemalja poput Irske, Finske itekako opominju.

I dozvolite mi na kraju da se saglasim sa svima koji su rekli da ovi zakoni jesu dobri, ali da je sada naš zajednički cilj kojem treba da težimo njihova kvalitetna implementacija. Dakle, svaki zakon je dobar onoliko koliko je dobra njegova implementacija. Mi moramo, a mi najviše u Ministarstvu prosvjete se potruditi da ta implementacija bude kvalitetna. Naravno, kada radite jedan ovakav sveobuhvatan paket mjera, pojavljivaće se izazovi, ali da nijesmo spremni da preuzmemo odgovornost i da nijesmo uvjereni u kvalitet ovih rješenja, vjerovatno ništa od ovoga ne bismo ni predlagali Parlamentu. Bili bismo u situaciji da uživamo u četvorogodišnjem mandatu, ali nijesmo tu da bismo uživali, nego da bismo naprville kvalitativne iskorake koji su od suštinskog značaja za Crnu Goru. Mislim da na ovaj način kada kao društvo pokazujemo interesovanje i unapređujemo kvalitet obrazovanja u Crnoj Gori, zapravo činimo dobro, prije svega, Crnoj Gori i svim njenim građanima. Jer, svaka investicija u obrazovanje i finansijska i bilo koja druga, svima nama, će se višestruko vratiti u srednjoročnom i dugoročnom periodu.

Ovim nećemo staviti tačku na reformu sistema obrazovanja. Obrazovanje je takvo da će podrazumijevati, iziskivaće stalnu potrebu da se mijenja, ali mislim da je ovo što je predloženo dobra mjera u ovom momentu, a svakako nešto od onoga što će vrijeme pokazati kroz implementaciju ovih rješenja, što će pokazati da je potrebno da inoviramo ćemo to biti u prilici zajedno da radimo mi ili neko drugi ko će doći poslije nas manje je važno. Važno je samo da sistem obrazovanja prilagođavamo onome što su realni zahtjevi, a čini mi se da smo ovom reformom mi to i uradili. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 17:41:58)

Hvala Vama, ministre Šehoviću.

Ovim smo završili pretres po ovoj tački dnevnog reda. Kasnije ćemo se izjasniti i prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o izmjeni Zakona o regularizaciji neformalnih objekata.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Pavle Radulović, ministar održivog razvoja i turizma i Marko Čanović, generalni direktor Direktorata za razvoj i stanovanje.

Izvjestioci odbora su Miloš Nikolić, Zakonodavnog odbora i Ana Nikolić, Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, ministre.

PAVLE RADULOVIĆ (10.07.17 17:42:39)

Uvaženi poslanici,

Zakon o regularizaciji neformalnih objekata stupio je na snagu avgusta prošle godine, a sa primjenom počinje 31. jula ove godine.

Dakle, dva su suštinska razloga za zahtjev za odlaganje primjene ovog zakona.

Prvi je preduslov zakonskog rješenja da je za legalizaciju potreban ortofoto snimak. Kako ni u pet navrata nismo uspjeli da riješimo tenderski proces za izradu ortofoto snimka, sve pristigle ponude na svih pet nadmetanja bile su neispravne, to smo od Direkcije za javne nabavke tražili saglasnost za pregovarački postupak i istu dobili prije par dana tako da ćemo ovaj proces privesti kraju brzo. Dakle, ortofoto snimak nije samo važan za legalizaciju neformalnih objekata, već služi kao dokumentaciona osnova za buduće planiranje prostora.

Drugi razlog je već poodmakla faza Nacrta zakona o planiranju i izgradnji koji je, da kažem, i ovako dobrom rješenju ovog zakona dodao jedan novi kvalitet, pojednostavio sistem, a moguće i pojeftinio u nekim aspektima - sistem legalizacije. U svakom slučaju ga u velikoj mjeri ubrzao. On

je u podmakloj fazi, sređuju se komentari i sugestije sa javne rasprave i očekujemo i njega brzo u Skupštini. Zbog svega navedenog, smatramo da nije moguće otpočeti sa primjenom Zakona zato što bi za posljedicu imali nejednako postupanje nadležnih organa i nemogućnost utvrđivanja koji objekti ispunjavaju uslove za legalizaciju, a koji ne. Iz tog razloga njegova primjena od navedenog datuma dovela bi do štetnih posljedica te predlažemo donošenje zakona po skraćenom postupku, a shodno članu 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 17:45:01)

Hvala Vama, ministre Raduloviću.
Da li izvjestioci žele riječ? Ne žele.
Za riječ se javio Andrija Popović.
Izvolite, poslanice Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (10.07.17 17:45:16)

Hvala, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, Veoma važan zakon - Zakon o izmjeni Zakona o regularizaciji neformalnih objekata. Naravno, ovdje se radi samo o odlaganju primjene zakona sa 31. jula na 31. decembar. Mi smo ovaj zakon usvojili prošle godine u julu, prije godinu dana. Veoma je bitan zakon za građane Crne Gore, građanke Crne Gore, za čitavo društvo. Vjerujem da će Ministarstvo turizma i održivog razvoja smoci snage da ovom zakonu počne primjena krajem decembra ove godine.

Da li smo konačno spremni za tako nešto, ovo je višedecenijski problem Crne Gore. Čak mi nemamo pojma o kojem broju se radi neformalnih objekata. Možemo iz nazvati divljih, ilegalnih ili kako god ko to zove. Ta cifra se kreće od 40.000 do 100.000. Ono na šta bih posebno skrenuo pažnju ne tiče se direktno Ministarstva turizma održivog razvoja, ali i tiče. Tiče se i Vlade Crne Gore, tiče se Ministarstva saobraćaja - problem Kotora.

Kotor ima strašan problem. Kotor je doživio saobraćajni kolaps, turistički kolaps. Taj kolaps je izraženiji svake godine, a ove godine je naročito izražen. Svjedoci smo da put automobilom ili bilo kojim prevoznim sredstvom od tunela Vrmac do Dobrote, to je nekih 3km, može da traje i sat. Napravljen je glavni projekat zaobilaznice Kotor 2011. godine. Na toj trasi puta se nalazi nekoliko neformalnih objekata, nije veliki broj. To je i država prepoznala kroz problem rješavanja uskih grla u saobraćaju 2009. godine. Zaobilaznica Kotor se više ne pominje ni u jednom aktu Ministarstva saobraćaja, ni u jednom aktu Vlade Crne Gore. Problem je evidentan. Kotor je specifičan grad, Kotor je na listi prirodne i kulturne baštine pod zaštitom UNESCO-a, zaštićeno područje čitavo od Veriga na strani Herceg Novog do Veriga na strani Tivta. Mi smo uvukli UNESCO u naš problem. Tada su bila i obezvrijeđena sredstva kroz Evropsku investicionu banku 50 miliona eura, mi smo tada uvukli UNESCO i normalno želim i od Vas, naravno teško da ćete mi danas odgovoriti, da jasno kažete javnosti što je sa zaobilaznicom Kotor, kako ćete riješiti ove neformalne objekte koji su na toj trasi projektovane zaobilaznice izgrađeni. Projekat zaobilaznice Kotor od Škaljara iznad Starog grada preko Dobrote do Ljute podijeljen u dvije faze koštao je oko milion eura. Da li su to bačene pare?

Država Crna Gora mora pomoći Kotoru. Kotor je izlog Crne Gore. Ove godine se očekuje da će u Kotor doći preko milion turista, preko 600.000 morskim putem, kruzerima a ostalo sa ostalih destinacija.

Vjerujem da će i ministar turizma dati svoj doprinos da se ovaj grandiozni problem Kotora počne rješavati. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 17:51:05)

Hvala, poslanice Popoviću.

Za riječ se javio poslanik Predrag Sekulić. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (10.07.17 17:51:11)

Hvala Vam, gospodine predsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre, poštovane kolege,

Iako nije baš popularno tražiti odlaganje primjene jednog zakona, a posebno ne ako je u pitanju tako važan zakon kao što je Zakon o regularizaciji neformalnih naselja, koji sa nestrpljenjem očekuje dio građana Crne Gore, ali i dio lokalnih samouprava koje su bile napadnute bespravnom gradnjom, vjerujem da niko neće biti protiv iz prostog razloga što su argumenti koje je iznio ministar Radulović neumitni. Znači, činjenica da je propalo pet tendera za nešto što je preduslov da bi se ovaj zakon primjenjivao zaista je nešto što poslanici moraju uvažiti, naravno uz onaj drugi ne manje značajan razlog koji je ministar iznio. To je pitanje donošenja novog zakona kojim će ova oblast biti sistemski uređena na nešto drugačiji način. Činjenica da je propalo pet tendara jeste za brigu i nadam se da će Ministarstvo biti uspješnije kada je u pitanju neposredna pogodba, jer bez kvalitetnih orto foto snimaka zaista ne možemo govoriti o pravoj primjeni ovog zakona. Ono što je mnogo važnije od rokova koji su dati zakonom od same primjene zakona jeste kvalitet te primjene. Zaista ne bi bilo opravdano da se žuri sa primjenom zakona ukoliko nijesmo sigurni da će ta primjena biti onakva kakvom je zakon opisao. Kažem još jedanput - u pitanju je zakon od kojeg mnogo očekuje dio građana Crne Gore iz prostog razloga što će legalizovati svoju bespravnu sagrađenu imovinu tamo gdje za to postoje uslovi, sa jedne strane. Sa druge strane, ta naselja će dobiti kvalitetnu infrastrukturu što je obaveza lokalnih samouprava. Naravno, ne treba zanemariti ni ono što su očekivanja lokalnih samouprava kao mogućih prihoda. Govorim o lokalnim samoupravama kako na jugu tako na sjeveru koje su bile napadnute bespravnom gradnjom. Naravno, kvalitet primjene zakona ne treba dovoditi u pitanje, posebno ne sa vremenskim rokovima. Jer, kada smo bili u prilici da čekamo nekoliko godina na usvajanje teksta zakona, vjerujem da niko neće imati protiv sa sačekamo još pola godine ili godinu da primjena bude što kvalitetnija. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 17:53:28)

Hvala Vama, poslaniče Sekuliću.

Da li se još neko javlja za riječ?

Izvolite. Poslanica Ćatović.

MARIJA ĆATOVIĆ (10.07.17 17:53:37)

Da podsjetim gospodina Popovića. Mi smo donijeli planski dokument Dobrote koji je predvidio tada zaobilaznicu i koji je predvidio širi pojas. Što se tiče neformalnih objekata, koliko se sjećam a pamćenje me još služi, mi smo zaobišli par objekata. Bilo je sve skupa četiri, pet objekata koje smo zaobišli sa tom zaobilaznicom, ali moram skrenuti pažnju i uvaženom ministru da ono što je problem Kotora. Nisu u pitanju ni Vlada ni ministarstvo, nego su u pitanju nevladine organizacije koje su se bavile pitanjem Boke i Kotora i koje su prezentirale UNESCO-u na jedan vrlo da ne kažem perfidan i nekorektan način kako će se ta zaobilaznica napraviti. Prikazali su da će bukvalno od Veriga do Veriga se praviti zaobilaznica. Zaobilaznica je bila predviđena samo od Ljute i takav je projekat do tunela, a što se tiče ovog drugog dijela od tunela prema Jazu predviđene su planom četiri trake koje su, koliko ja znam, u budžetu su planirane da bi se smanjila gužva od Budve do Tivta i do Kotora.

Hoću da napomenem da su nevladine organizacije koje su se bavile problemom UNESCO-a doprinijele da se prikaže jedna slika koja nije realna. Toliko. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ:

Hvala Vam, poslanice Čatović.
Da li se još neko javlja za riječ? Ne javlja.
Da li želi ministar? Želi.
Ima riječ ministar Radulović.
Izvolite.

PAVLE RADULOVIĆ (10.07.17 17:55:44)

Poštovani predsjedniče, poslanici,

Imam obavezu da na par pitanja koje smo otvorili ovdje danas dam odgovor. Intencija nacrta novog zakona, ako on dobije vaše povjerenje, a ja sam tu da vam obećam da ćemo se potruditi da ga što prije damo Skupštini na razmatranje, jeste da se prvo usvajaju planska dokumenta pa se onda vrši legalizacija. Za dio objekata nelegalnih, odnosno neformalnih već postoje planska dokumenta, dakle, već postoje planovi koji ih pokrivaju. Mi smo ovim zakonom dozvolili legalizaciju i time ćemo donekle skratiti ovaj proces.

Što se tiče objekata koji se nalaze na koridorima infrastrukture, bilo kakve vrste infrastrukture, dakle, nevažno da li je ona saobraćajna, energetska, vodovodna, nema legalizacije. Ni postojeći zakon nije prepoznao mogućnost da se ovakvi objekti legalizuju. S tim u vezi, šta god da se nađe na trasi obilaznice oko Kotora, ako PUP bude usvojen, dakle, nacrt PUP-a je po informaciji koju imam iako je to opštinska nadležnost poslat UNESCO-u na mišljenje. Dakle, poslanica Čatović je dobro konstatovala ovdje, bilo je i dobronamjernih i manje dobronamjernih komentara i sugestija koji su išli prema UNESCO-u i ne samo UNESCO-u, nego o mnogim stvarima koje se dešavaju u Crnoj Gori. Ali mi smo sada ustrojili način komunikacije sa UNESCO-om. Razgovaramo direktno sa ljudima koji su najodgovorniji za ovakva pitanja, dajemo informacije iz prve ruke i uvjeravamo ih na licu mjesta. Dakle, više neće biti paušalnih ocjena, više neće biti predstava bez slike i više neće biti odluka koje se donose na osnovu izvještaja a bez prisustva na samom terenu. Dakle, još jednom, nakon što UNESCO da svoje mišljenje na PUP Kotora koji predviđa obilaznicu, kako ste i sami, poslanice Čatović, rekli, od tunela do Ljute, vjerovatno će se plan usvojiti a onda krenuti u realizaciju ovog projekta.

Što se tiče saobraćajnog kolapsa u Kotoru, i sami ste rekli milion turista se očekuje, teško je zamisliti saobraćajnu infrastrukturu koja bi mogla da obezbijedi propulzivnost tolikog broja ljudi kroz grad Kotor za četiri odnosno pet mjeseci za koji oni tamo borave. To je sudbina popularnih turističkih mjesta. Neka su to riješila srećnije, neka manje srećno. Susjedi smo Dubrovnika koji ima apsolutno isti problem, ima saobraćajni kolaps iako su se tamo decenijama razvijale ozbiljne saobraćajne komunikacije. Naša infrastruktura i ne samo saobraćajna u ovom trenutku nije u stanju da primi sve ljude koji su zainteresovani da dođu u Crnu Goru. To nas dijelom raduje, dijelom nam ostavlja obavezu da se njome bavimo. Ali, svakako će i Kotor, i Budva i mnoge druge tačke koje su evidentirane kao uska grla u saobraćajnoj infrastrukturi u Crnoj Gori i ne samo saobraćajnoj biti adekvatno adresirane i rješavane. Toliko, hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 17:59:30)

Hvala i Vama, ministre.
Iskrpili smo diskusije i interesovanja za razgovor po ovoj tački dnevnog reda, a izjasnićemo se naknadno.
Sad dajem kratku pauzu da odbori završe rad i pripremimo se za glasanje. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 18:46:30)

Kolege poslanici, stekli su se uslovi da pređemo na izjašnjavanje o predlozima zakona o

kojima smo obavili pretres.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o poreskoj administraciji. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu, izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeta su dva amandmana, i to: Zakonodavni odbor, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona i Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Kako nema drugih amandmana, izjasnićemo se o Predlogu zakona u cjelini.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama Zakona o poreskoj administraciji.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je šest amandmana, i to: Zakonodavni odbor pet amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona; Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport jedan amandman, koji je sastavni dio Predloga zakona.

Drugih amandmana nije bilo pa ćemo se izjasniti o Predlogu zakona u cjelini.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Na predlog zakona podnijeto je 14 amandmana, i to: Zakonodavni odbor šest amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona; poslanik Genci Nimanbegu osam amandmana, od amandmana 4 i 5 je odustao, a o amandmanima 1, 2, 3, 6, 7 i 8 treba glasati.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati. Ima riječ poslanik Genci Nimanbegu. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU (10.07.17 18:50:21)

Hvala Vam, predsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani ministri,

Nadam se da ću ova tri minuta jasno obrazložiti zašto sam predložio ove amandmane.

Prvo moram dati malu napomenu - u principu trebali prvo glasati o Opštem zakonu o obrazovanju i vaspitanju a onda o pojedinačnim zakonima, kao red stvari i po važnosti.

Obrazovanje u Crnoj Gori se odvija na dva jezika, na crnogorskom i na albanskom jeziku. Jedan set mojih amandmana, amandmani 1 i 3 govore o tome. Pročitacu - U ustanovama gdje se nastava izvodi na jeziku manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica pored uslova propisanih zakonom, mora imati aktivno znanje jezika i pisma te manjine i crnogorskog jezika. Ovo se odnosi ne na imenovanje direktora. Imali smo praksu u pojedinim školama da rukovodilac škole nema aktivno znanje albanskog jezika. To otežava kontakt sa učenicima, posebno u onim školama gdje nemaju dovoljan broj učenika da bi imali pomoćnika direktora ili drugi rukovodeći kadar, to otežava i praćenje nastave, gdje nastavnici na albanskom jeziku, na svom maternjem jeziku obavljaju proces učenja. Stoga sam predložio amandman 1 i amandman 3. Drugi amandman govori o tome da ako neko predloži ili zaposli lice koje nema aktivno znanje albanskog jezika, napominjem da ovaj stav koji sam vam pročitao već je u važećem aktuelnom zakonu. To je stav koji postoji u tom

zakonu, ako nema aktivno znanje jezika ili ne zna albanski jezik.

Amandman 2 odnosi se na to da smo imali slučajeve i dan danas, da pojedini nastavnici nemaju aktivno znanje albanskog jezika, ali to otežava. Znači, predaje jedan nastavni predmet djeci kojima nije maternji crnogorski i djeci koja u posebnom određenom dobu ne razumiju dovoljno crnogorski jezik. Smatrao sam da ovim amandmanom to možemo otkloniti i poboljšati. Vašu pažnju želim usmjeriti na amandman broj 8. Ja već dugo godina, cijela koalicija i mislim puno osoba koje su iz nastavnog procesa, nastavnici, misle da je rješenje koje je usvojeno u Crnoj Gori od tog famoznog problema Cetinja, znate kod imenovanja direktora, je to previše centraliziran sistem. Na taj način izbor direktora udaljavamo od lokalnih zajednica, od mjesta gdje žive. Ovo što je ministar predložio set zakona za koji sa punom odgovornošću smatra da je korak naprijed u obrazovanju, ipak nije imao taj dovoljan iskorak naprijed da krene u decentralizaciju procesa odlučivanja oko izbora direktora škola.

Moj amandman je sljedeći - da direktora javne ustanove bira i razrješava ministar. Znači, ostavljamo da bira i razrješava ministar kao dio kompromisa koji bih ponudio Skupštini, uz prethodnu saglasnost skupštine opštine na čijoj teritoriji radi javna ustanova. Ja sam se dvoumio naime da li to ostaviti lokalnoj samoupravi, ili kao što je ranije bilo školskim odborima, osoblju koje radi u toj školi. Mislim da je ovo jedno rješenje koje bi predstavljao korak naprijed. Stoga očekujem sa pažnjom vaše glasanje. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 18:54:38)

Hvala, poslaniče Nimanbegu.
Ministar želi riječ? Izvolite, ministre.

DAMIR ŠEHOVIĆ (10.07.17 18:54:51)

Hvala, predsjedniče.

Dozvolite mi da veoma kratko dio argumentacije, koju smo imali prilike da na matičnom odboru saopštimo u kontekstu amandmana koje je i uvaženi potpredsjednik Nimanbegu predložio, saopštim i ovdje u plenumu kako bi kolege poslanici mogli da imaju impresiju o tome što je stav Ministarstva povodom ovih rješenja koja su predložena. Prije toga bih želio da kažem da kolega Nimanbegu uvijek sa posebnom pažnjom i senzibilitetom pristupa raspravama koje se tiču obrazovanja, što je samo pokazatelj da na taj način želi da da kvalitetan doprinos da nam sistem obrazovanja u Crnoj Gori bude bolji. U ovom kontekstu sam apsolutno ubijeđen da postoji kod gospodina Nimanbegua dobra namjera da postojeći reformski paket zakona o kojem smo imali priliku da do sad razgovaramo dodatno unaprijedi, sa posebnim senzibilitetom na one ustanove visokog obrazovanja gdje se nastava izvodi na jeziku manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica. U tom kontekstu želim da saopštim sljedeće.

Dakle, da krenem od ovog posljednjeg. Kad je riječ o decentralizaciji izbora direktora, ja mislim da je izmjenama opšteg Zakona o obrazovanju i vaspitanju ta decentralizacija do određene mjere napravljena na način što je postojeće rješenje koje podrazumijeva da nakon sprovedenog javnog oglasa ministar donosi odluku o tome kome će dati povjerenje da upravlja obrazovno-vaspitanom ustanovom u narednom četvorogodišnjem periodu. To rješenje je zamijenjeno rješenjem koje govori o tome da nakon sprovedenog oglasa će ministar formirati tročlanu komisiju koja će cijeliti sve pristigle kandidature u svim slučajevima, ne samo u slučajevima gdje imamo dvojezičnu nastavu, koja će zajedno sa ministrom obaviti usmeni intervju i izvještaj učiniti dostupnim javnosti nakon što u konačnom onaj ko je najodgovorniji za sistem obrazovanja, to je ministar prosvjete, preuzme odgovornost i predloži kandidata koji će rukovoditi obrazovno-vaspitanom ustanovom.

Mi smo već napravili iskorak u pravcu povećanja transparentnosti procedure izbora direktora. Zašto do kraja nijesmo decentralizovali sistem već sam rekao u svom izlaganju. Nemam ništa protiv da decentralizujemo sistem izbora direktora, ali tek nakon što decentralizujemo način finansiranja obrazovanja i tek nakon što decentralizujemo odgovornost. Ja mislim da smo na ovaj

način i uticali na povećanje transparentnosti, a ipak sačuvali ingerenciju čovjeka koji je najodgovorniji sa sistem obrazovanja da u konačnom preuzme odgovornost za rješenja koja nudi - da je spreman da izbor tih rješenja umije da na kvalitetan način argumentuje. Što se tiče drugih nekoliko amandmana koje je uvaženi kolega Nimanbegu predložio, ja sam u ime Ministarstva na Odboru istakao načelnu podršku ideji da se razmišlja u tom pravcu.

Dakle, i sada postoji u zakonu rješenje da tamo gdje se nastava obavlja dvojezično da nastavnik pored crnogorskog mora imati znanje jezika na kojem se nastava odvija. Sad se predlaže da sa jedne strane jednim amandmanom direktor u tim školama vlada potrebnim nivoom znanja tog jezika i da u onim školama koje imaju preko 900 učenika, a koje po osnovu izmijenjenog zakona o opštem obrazovanju sad dobijaju pravo na drugog pomoćnika, da jedan od ta dva pomoćnika takođe bude sposoban i ima potreban nivo znanja jezika na kojem se izvodi nastava.

Ja sam na Odboru predložio modifikaciju oba amandmana na način što bismo u jednoj parlamentarnoj proceduri koja podrazumijeva izmjene Zakona o opštem obrazovanju ovo pitanje tretirali na ozbiljan način, pa možda išli sa rješenjem da u tim sredinama gdje se nastava izvodi dvojezično i gdje imamo preko 900 učenika, da neko između direktora i dva pomoćnika mora da ima aktivno znanje jezika na kojem se izvodi nastava kako bi prosto proces njihovog rada i komunikacije s učenicima bio na zadovoljavajućem nivou. Nemam ništa protiv da to ide u tom pravcu i ako se kolega Nimanbegu bude opredijelio da predloži nešto u tom pravcu, imaće pozitivan stav Ministarstva prosvjete jer mislim da bi to bio doprinos kvalitetu rada ustanova visokog obrazovanja koji u tom ambijentu funkcionišu.

Naravno, ovaj amandman dva koji govori o tome da je jedan od otkaznih razloga za direktora zapošljavanje nastavnika suprotno zakonu. To već postoji u važećem zakonu i nemojte uopšte da sumnjate da ću sankcionisati svakoga ko se na taj način od strane direktora ogriješi o zakon. Mi smo čak ovim izmjenama išli jedan korak naprijed, pa smo rekli da je nezakonito zapošljavanje i nenastavnog osoblja povlači odgovornost direktora baš zbog toga što smo htjeli da imamo mehanizme kontrole međusobne i da na taj način unapređujemo njihov rad. Ovo rješenje je već sadržano u zakonu, a za ostala dva rješenja koja su ponuđena postoji spremnost Ministarstva prosvjete da razgovaramo o tome kako ih normati kako neprecizna norma sutra ne bi otvorila prostor za različita tumačenja. Ko će sutra da utvrđuje nivo znanja jezika i tako dalje, sve mislim da to možemo u jednoj skupštinskoj proceduri koja podrazumijeva izmjene zakona definisati, izaći iz ovoga na zadovoljstvo i gospodina Nimanbegu, a i na zadovoljstvo dijela javnosti koji je posebno zainteresovan za ovu problematiku.

Što se tiče mišljenja skupštine opštine, ja sam saglasan da razmišljam o decentralizaciji, ali da li je baš to sad rješenje da nam lokalni parlament mora davati saglasnost za izbor direktora kada znamo da lokalni parlament funkcioniše u dinamici u kojoj funkcioniše, da oni zasijedaju u principu jednom u tri mjeseca, a da je dinamika izbora direktora drugačija. Bojim se samo da tu ne uđemo u problem uskoga grla i da onemogućimo prostor sutra da zbog raznoraznih razloga nijesmo u mogućnosti da izaberemo čelnog čovjeka obrazovne institucije u tim sredinama. Ali, kažem, kada decentralizujemo sistem obrazovanja, kada decentralizujemo sistem finansiranja i kada decentralizujemo odgovornost, potpuno je prirodno da onda decentralizujete i proces izbora direktora. Do tada mislim da je postojeće rješenje bolje. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 19:01:44)

Izvolite. Samo molim Vas da se pridržavate vremena.

GENCI NIMANBEGU (10.07.17 19:01:55)

Hvala, predsjedniče. Pokušaću sasvim kratko, tri kratka komentara.

Duboko se ne slažem sa odsustvom volje i od strane ministra da decentralizaciju izbora direktora škola svodi na to da li će raditi lokalna samouprava ili neće raditi.

Poštovane kolege, mi moramo kreirati ambijent decentralizovanosti i moramo biti uvjereni

da bilo koja lokalna samouprava će biti odgovorna prema svojim građanima. Zato sam predložio da skupština opštine daje saglasnost. Ostavio sam da ministar bira i razrješava direktora. Saglasnost je potrebna da bi se oni složili.

Pažljivo sam analizirao zakon. Postoji odredba u zakonu da se kažnjava zbog nezakonitog zapošljavanja, ali ovo se odnosi na to. Ovo se odnosi na dodatnu stavku da ako zaposli osobu koja zbilja ne govori jezik a predaje.

Poštovani gospodine ministre, Vi ste naslijedili puno problema u obrazovanju i možda i zbog tih problema ste krenuli u izmjenu ovih zakonskih procedura. Imamo dosta problema koji se dugoročno trebaju riješiti, a tu je i odnos koji je bio i starih uprava škola oko zapošljavanja i nepoštovanja zakona. Ovdje se ne radi samo o Zakonu o obrazovanju, nego i Zakona o nacionalnim manjinama u Crnoj Gori. Zaboravio sam da imamo jednu nesuglasicu oko amandmana 7, nijesam je obrazložio.

Amandman 7 se odnosi na to da predstavnici ministarstva u školskim odborima moraju imati odgovarajući stepen stručne spreme. Ja sam ovdje predložio VII stepen. Ministarstvo je spremno da prihvati VI stepen, ali na Zakonodavnom odboru smo mi utvrdili kao amandman da je odgovarajući, da ne remeti naš pravni red, dok na Matičnom odboru zaključeno je da on ne tretira Predlog izmjena i dopuna zakona, već osnovni zakon i da to nije u saglasnosti sa dosadašnjom praksom rada u ovom skupštinskom domu. Znam da možda poslanici nemaju rješenje za amandman sedam, ali ja bih prihvatio da stoji VI stepen nacionalnog sistema kvalifikacije. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.07.17 19:04:46)

Hvala. Ako se više niko ne javlja za riječ, prelazimo na izjašnjavanje o šest amandmana poslanika Nimanbegua.

Stavljam na glasanje amandman jedan. Izvolite. Hvala.

Glasala su 42 poslanika - tri za, 11 protiv, 28 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman dva poslanika Nimanbegua. Izvolite. Hvala.

Glasala su 42 poslanika - četiri za, devet protiv, 29 uzdržanih. Amandman dva nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman tri. Izvolite. Hvala.

Glasala su 42 poslanika - za pet, protiv osam, uzdržanih 29, pa konstatujem da nije prihvaćen amandman 3.

Stavljam na glasanje amandman šest. Izvolite. Hvala.

Glasala su 42 poslanika - dva za, sedam protiv, 33 uzdržana. Konstatujem da amandman šest nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman sedam. Izvolite. Hvala.

Glasala su 42 poslanika - četiri za, 10 protiv, 28 uzdržanih, pa konstatujem da nije prihvaćen amandman 7.

Stavljam na glasanje amandman 8. Izvolite. Hvala.

Glasala su 42 poslanika - dva za, deset protiv, 30 uzdržanih, pa konstatujem da amandman osam nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - 41 za, jedan uzdržan. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama opšteg Zakona o obrazovanju i vaspitanju.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - 41 za, jedan uzdržan. Konstatujem da je prihvaćen predlog zakona u načelu. Sastavni dio predloga zakona su tri amandmana Zakonodavnog odbora. Nema drugih amandmana pa ćemo se izjasniti o predlogu zakona u cjelini.

Stavljam na glasanje predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - 41 za, jedan uzdržan. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrazovanju odraslih. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - 41 za, jedan uzdržan. Konstatujem da je prihvaćen predlog zakona u načelu.

Sastavni dio predlog zakona je jedan amandman Zakonodavnog odbora. Nema drugih amandmana, pa ćemo se izjasniti o predlogu zakona u cjelini. Stavljam na glasanje predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - 41 za, jedan uzdržan. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrazovanju odraslih.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanik - 41 za, jedan uzdržan. Konstatujem da je prihvaćen predlog zakona u načelu.

Sastavni dio predloga zakona su dva amandmana Zakonodavnog odbora. Nema drugih amandmana pa ćemo se izjasniti o predlogu zakona u cjelini. Stavljam na glasanje predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - 41 za, jedan uzdržan. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - 41 za, jedan uzdržan. Konstatujem da je prihvaćen predlog zakona u načelu. Sastavni dio predloga zakona su dva amandmana Zakonodavnog odbora. Nema drugih amandmana pa se izjašnjavamo o predlogu zakona u cjelini. Stavljam na glasanje predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - 41 za, jedan uzdržan. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - 41 za, jedan uzdržan. Konstatujem da je prihvaćen predlog zakona u načelu.

Na predlog zakona nije bilo amandmana pa ćemo se izjasniti o predlogu zakona u cjelini. Stavljam predlog zakona u cjelini na glasanje. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - 41 za, jedan uzdržan. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjeni Zakona o regularizaciji neformalnih objekata. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za. Konstatujem da je prihvaćen predlog zakona u načelu. Na predlog zakona nije bilo amandman pa ćemo se izjasniti o predlogu zakona u cjelini. Stavljam na glasanje predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjeni zakona o regularizaciji neformalnih objekata.

Poštovane kolege, ovim je Dvanaesta sjednica prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini završena. Hvala vam.